

PARNASO VIRŠŪNĖJE

Kai Kaunas buvo užtvindytas poetais

Dar 1907 m. Maironis rašė apie pavojų mūzoms, kurios ėmė "bėgščioti bado"*) Priežastis: "Poetų taip daug Lietuvoje atsirado". Jeigu reikėtų pasakyti, kada lietuviškasis Parnaso buvo tarsi iškilęs aplipęs mūzomis ir poetais, iš keleto datų dėl patogumo būtų galima pasirinkti maždaug 1930 metus. Ir jeigu ieškotum lietuviškojo Parnaso tuometinės buveinės, visai tikrai būtų galima tarti: Kaunas. Šis valdžios, pramonės, finansų, mokslo ir spaudos židinys buvo ir mūsų menų sostinė.

Pažvelkime į poetus. Apie aną laiką Pacų rūmuose prie Rotušės aikštės savo metus didingoj vienatvėje baigė Maironis. Kitame aikštės šone gyveno Adomas Jakštas, vis dar nevengęs susirašyti su tradicinės poezijos ir estetikos priešais ar neklaudomais. Šalimais buvo įsikūręs šviesių krislių poetas Mykolas Vaitkus. Nors Vaitzantas eiliu nerušė, bet dėl geografinės pilnatvės pridėjimo, kad kitoje aikštės kertėje buvo įsikūręs ir plūšėjo tasai tautos numylėtinis.

Vis dar slėnyje gyveno Kazys Binkis, kiek anksčiau keturių vėjų sūkuriams siautėj, ir Petras Vaičiūnas, kurį galėjai regėti Laisvės alėja žingsniuojantį tarsi su kažkokiu amžinu kartėliu ar gal poetiniu susitelkimu veide. Toliau, vis dar Kauno žemumoje, buvo įsitaisęs Liudas Gira, nuolat kažkur beskuodžias ir toks jau šnekas, kad jo žodžiai tekėjo upeliu.

Pakalnėje netrukėjo ir kitų lyros atstovų. Bet auro, nuo kalno leidosi žemyn pats olimpas — V. Krėvė. Tegul jis savo jaunatvės eilių atsižadėjo, tačiau jo orbitoje visados galėjai rasti poetų. Savo stogu ir menu iškilniausias tarp jų buvo Balyš Sruga, taip pat kalno gyventojas. Ir taip, nusileidus žemyn, pro Iglurės bažnyčią ton pat Laisvės alėjon traukė visa Atėnų mokykla: Krėvė didysis, Sruga audringasis ir gilus mąstytojas, eruditas Leonas Karsavinas, garsios balerinos brolis, kurį vėliau Vorkutėje rusai įkinkė vežimo traukti su vienu lietuviu

ANTANAS VAICIULAITIS

— vietoje arklių. Anomis gero mis dienomis Kuane ši būrelis papildydavo ir taisyklingo žodžio sargas Pranas Skardžius.

Jeigu taikydavosi palanki valanda, toje pat Laisvės alėjoje iš

Kauno arkikatedros — bazilikos bokštas ir šventoriaus vartai. Ši istorinė, Vyrauto laikus siekianti šventovė yra didžiausia gotikinio stiliaus bažnyčia Lietuvoje. Jos kriptose išsilaiki lietuviškojo rašto mišinių — vysk. Motiejaus Valančiaus, Adomo Jakšto-Dambrausko ir Maironio — palaikai.

nugrimzdę, praeidavo du didieji mūsų poezijos stulpai: Faustas Kirša, slėnio gyventojas, ir Vincas Mykolaitis-Putinas, įsikūręs kalnuose.

Iš anų kiek vyresnių galėtų minėti Juozą Zlabį, Praną Būdvytį, Petrą Babicką, Stasį Santvarą, truputiuką vėliau grįžusį iš Milano, Antaną Rimydį, tada dar žaliūką metais, bet jau vainikuotą futūristų aureole.

O paskui sriautais prasiveržė tie, kurie skverbėsi savo žodį pasakyti jau po futūristų ir kitų.

Anomis dienomis nauja, originalia ir gavia daina skambėjo Jo nas Aistis, Antanas Miškinis, Bernardas Brazdžionis ir būriai kitų. Kas čia juos visus ir besuskaičiuos — Stasį Anglickį, Kazį Inčūrą, Kazį Borutą, Leoną Skabeiką, Petrą Karužą, Joną Graičiūną, Sirijos Girą, Henriką Radauską, Kazį Zupką ar Aleksį Dičpetrį. Kai kurie iš jų vėliau išnyko iš poezijos lauko, o kiti dar daugiau išsišakojo ir išaugo. Vis tai Kauno piliečiai anomis dienomis. Šioje virtinėje negausu moterų. Iš Panemunės, per upę atkilusi, pasirodydavo Gražina Tulauskaitė, o pačiame mieste gyveno Kotryna Grigaitytė. Garsiausia mūza, Salomėja Nėris, apie tą datą vėl grįžo į Kauną, palikusi mokytojos darbą džiū žemėje. Petronėlė Orintaitė maždaug tuo laiku iškeliavo iš laikiniosios į Tauragės jaunimo švieti. Apsidairius, atsirastų ir daugiau: scenos žvaigždė Alė Sidabraitė, iš Darbėnų atkavusi Nelė Mazalaitė, ar Karolė Pažeraitė. Nors šios dvi daugiau žymėjos beletristikoje, rašė abi ir poeziją.

I tokią grupę, kur daugiau ar mažiau bendravo su poezija, tekėtų padėti Stasių Būdava, Stepą Zobarską, Bronį Railą, Petrą Cvirką ir pluoštą kitų.

Pagaliau yra tie, apie kuriuos negalvojome kaip apie poetus. Sakysime, buvęs krašto apsaugos ministeris Juozas Papečys, kuris savo eilėraščių pasirašinėdavo J.

Baltoji gulbė — Kauno rotušė. Arch. B. Chojnauskas ir J. Matekeris. XVI — XVIII amž. architektūros paminklas. Nuotr. P. Karpavičius

Rainio slapyvardžiu ir kurio lyrikos J. Tysliava parinko suvalkiečių poezijos antologijai "Sūdu vai". Arba kas labai šiandien pagalvoja apie Antano Zmuidzina-vičiaus lyriką. O kaip tik anais 1930 m. pasirodė jo eilėraščių knyga. Buvo ir kitas dailininkas, linkęs prie sparnuoto žodžio. Tai Kazys Simonis.

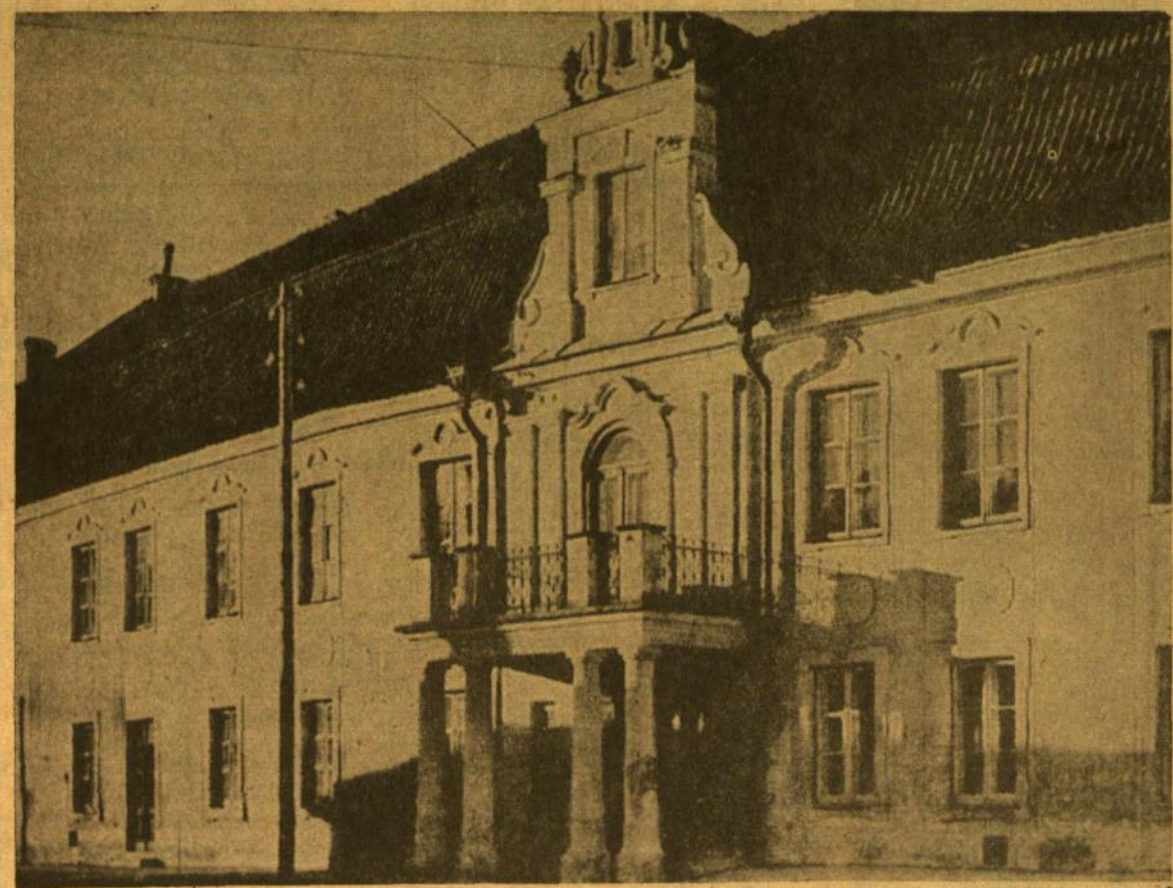
Ir vėl norėtum iš anų dienų minėti A. Tyruolį, M. Linkevičią, Pr. Naujokaitį, Antaną Ja-siūną, B. Rutkūną, — visus bendravus su mūza, visus apie tą datą matytus, visus sutiktus tarp Laisvės alėjos liepų — tomis i tolybė nubėgusiomis valandomis.

Galėtum tarti, kad Kauno šlai ir kloniai tada skambėjo lyri-kos balsais, kaip niekados jokia

Lietuvos vieta nėra taip skambėjusi.

Prabėgo metai kiti, pradėjo kal-tis dar naujesni balsai. O kiti pa-sitraukė, nutilo amžinai. Neliko Maironio, didžiojo, Savo amželi baigė Adomas Jakštas, netikėtai mirė Petras Karuža, o vėliau M. Linkevičius. Džiova nusinešė L. Skabeiką.

Tuos gi, kurie liko, nusiaubė karo ir okupacijų audros. "Moti-nos kalneli, tu nebežaliuosi", gaudžiai rašė Jurgis Baltrušai-tis savo "Raudoje". Vienok poe-zijos žodis davė žiedų, kurie ne-nuovys lietuvių literatūroje. Iš Kauno, Vilniaus ir kitų Lietuvos vietų nublokšti svetur, mūsų po-etai ne tik kūrė, bet kartais susi-laukė beveik netikėto papildy-mo.

Maironio namai Kauno senamiesty, statyti XVII amž. Lietuvos didiko Kristupo Paco. Juos 1909 metais įsigijo Maironis ir čia gyveno iki mirties. Rūmai 1935 m. buvo paversti Maironio vardo kultūros muziejumi, kurį eilę metų tvarkė poetas Bernardas Brazdžionis. Šiuo metu rūmuose taipgi veikia Maironio var-do literatūros muziejus.

Kertinė Parastė

KNYGOS, KNYGOS, KNYGOS!..

Karts nuo karto ir "Drau-go" puslapiuose pasirodo kvie-timai įsigyti knygas, skelbia-mi sąrašai knygų, parduoda-mų papigintomis kainomis ir t. t. Žodžiu, norima, kad žmo-nės kiek daugiau skaitytų kny-gas. Todėl ir ieškomi skaityto-jai. Atrodytų, jog mūsų lai-kais tai yra visai paprastas da-lykas. Juk mūsų tarpe ana-falbetų jau nėra. Mes visi, at-rod, mokame skaityti. Bet ar to pakanka? Deja, mokėjimas skaityti nėra tas pat, kas būti skaitytoju, tikru skaitytoju. Žinoma, kiekvienas mokantis skaityti, paviršutiniškai kal-bant, gali būti skaitytojas. Ta-čiau mokančiųjų skaityti tarpe yra kur kas mažiau tikrų skai-tytojų, negu būtų galima ma-nyti. Kai kurie žmonės, nors ir daug "perskaitę", per visą savo gyvenimą taip ir neiš-moksta skaitymo meno apval-dyti. Jie praleidžia puslapius, galvotrukčiais bėga per eilu-tes, nekantriai griebiasi kny-gos pabaigos. Iš visų jausmų, kurie kaitina tikrąjį skaityto-ją, jiems tėra prieinamas tik vienas — smalsumas ("Kas gi atsitiks su knygos veikė-jais?"). Pasiekęs knygos pa-baigą, toksai skaitytojas ją be jokios minties užsklendžia, o kita dieną jau sunkiai bepris-i-mena, ką buvo perskaitęs. Gai-ša tokio skaitytojo ir tokio skaitymo. Bet ir tai dar ne viskas.

Literatūrą sudaro ne vien tik talentingi rašytojai, o taip gi ir talentingi skaitytojai. Au-toriaus, kurdamas knygą, atlie-ka tik dalį darbo. Kita gi dar-bo dalį turi atlikti pats skai-tytojas, įsijungdamas knygon su savo vaizduote, veikala papil-dydamas tuo, kuo įsakiama ne-parašė autorius — kūrėjas. Kaip tai? — klustelės kas nors, pa-skaitęs tokius žodžius. Skaity-ti tai, ko autorius neparašė? Taip. Ypač grožinės literatū-ros veikalas turi ne tik tekstą, bet ir potekstę. Gi pastarajai iškelti ir suprasti nepakanka vien tik akimis perbėgti teks-tą. Tik įsigilinus į tekstą pro-tu ir jausmais, įmanu rasti ir suprasti veikalo potekstę, kas, individualiai gali atidaryti nau-jus, iki tol dar nežinomus aki-račius. Neabejotina, kad neiš-mokus suprasti veikalo poteks-tės, t. y., ko autorius įsakiama neparašė, bet kas iškelia, nu-spalvina veikalo mintis, ne-įmanu tapti ir tikruoju skai-tytoju. Savo ruožtu, sugebėjimas pamatyti, suprasti literatūros kūrinio potekstę padeda su-prasti ir kasdienines gyven-i-mo problemas, patį gyvenimą. Reikia tik gilintis į autoriaus žodžius. Gi žmogus, nepratęs gilintis į žodžius, o ypač į jų intonaciją, trumpai tariant, ne-sugebantis galvoti, — negirdi ir potekstės. Viso to galima iš-mokti iš geros, talentingai pa-rašytos knygos. Tik tokią kny-gą reikia skaityti atidžiai, kan-triai, įsijungiant ir skaitomus žodžius. Tada, vieniems anks-čiau, kitiems vėliau, ateis to-kią dieną, kada beskaitant

knygos vidury teks stabtelėti, susimąstyti, norint suprasti tai, ką autorius norėjo pasaky-ti.

O kaip su knygų rinkimu? Ir mūsų inteligentuos, nemaža laiko atidavusių mokyklų suolui, randame labai įvairią situaciją. Vienur knygų iš viso mažai tėra. Kitur rasime jų dau-giau, bet jos surinktos tik atsi-tiktinai. Panašų vaizdą rasime ir pas kai kuriuos knygų "rin-kėjus", kurie gal ir palaiko knygų leidyklas, tačiau neturi jokios vedamosios minties, rinkdami knygas. Trumpai ta-riant, ne visi moka parinkti bibliotekai knygas. Vieni gau-do sensacingus, "kriminalni-us" leidinius. Kiti renka kny-gas su garsiais vardais, apie kurias kas nors kitas buvo kal-bėjęs. Galima sakyti, kad kny-gos renkamos trejopais pa-grindais, kurių tik du verti dė-mesio, nes trečiasis yra arti-mas paprastams neišmanymui, kai jos renkamos, nepai-sant jų turinio. Kartais šitai rišasi su masiniu knygų išpa-davimu. Kartais jų pirkimą nulemia "apsimokėjimo" sąvo-ka (knygos — tai irgi verty-bės, pinigai). Kartais lemia ir noras pasigirti: žiūrėkite, koks aš kultūringas! Kartais vėlgi tai siejasi su kokia nauda, nie-ko bendro neturindžia su pačiu knygų turiniu: pas Joną visų knygų nugarėlės savo spalva derinasi su baldais. Ar to-kius knygų "rinkėjus" ir jų "bibliotekas" nėra prasmės ir kalbėti.

Grįžkime prie dviejų esmi-nių knygų rinkimo pagrindų. Pirmas — tai darbo bibliote-ka, kurioje telkiamos knygos, reikalingos kasdieniniam dar-bui. Tai knygos pagalbininkai. Tokios bibliotekos sudėtį nu-lemia, visų pirma, profesija: pas inžinierių — techniška, pas istorijos specialistą — specialybinė istorijos bibliote-ka. Antras principas — mėgia-mos knygos. Perskaitytos ir tapusios mėgiamomis. Tai kny-gos — bičiuliai, prie kurių mie-lai grįžtama, nes tai geriausia ji gyvenimo patarėjai, drau-gai. Gi draugus pasirenkama protu ir širdim. Kas gali būti kieno nors draugas ir kiek jų gali būti, neįmanu pasakyti. Draugu vargiai galima pasi-rinkti pirmąjį sutiktąjį. Tas pats yra ir su knygomis. Ir knygų tarpe, lygiai kaip ir žmonių tarpe, galima patekti ir į gerą ir į blogą draugystę. Jų svorį nulemia rinkėjo suge-bėjimas suprasti gyvenimą, su-gebėjimas gilintis į žmonių ir aplinkos filosofiją.

Mums, išieiviams, yra dar vienas, papildomas, pasaky-čiau, irgi "specialybinis" kny-gų rinkimo pagrindas: savų, lietuviškų, lietuvių kalba ir li-tuanistiką liečiančių knygų rinkimas. Neįmanoma mūsų laikais įsivaizduoti lietuvi, ku-ris nesidomėtų savąja knyga, kuris nesigilintų į liuanistines problemas.

J. Dn.

Šiame numery:

- Knygos, knygos, knygos!..
- Parnaso viršūnėje (rašo Antanas Vaiciulaitis).
- Aldona Eretaitė apie dramos teatrą Vakarų Vokietijoje.
- Tarpautinė kultūrinė talka.
- Danguolės Sadūnaitės eilėraščiai.
- Lenkai apie Vilnių ir kitą jai kalbą.
- K. Almenas žvelgia į kultūrę-jančią Afriką ir į išdidžią Masai gentį.
- B. Cipijauskaitės laiškas iš Ita-lijos: trys skulptūros — trys fazės Florencijos istorijoje.
- Lietuviai prisistato kanadie-čiams.
- Kultūrinė kronika.
- Nauji leidiniai.
- Filmų įvairumai.
- Moterų gyvenimas.

vyresniųjų galėjai užbėgti Žalia Rūtą-Sabalaišką, Adomą Lastą, Paporonį ar Vincą Stonį, kurį iš matymo vargiai būtų ir paži-nęs, toks kuklus atrodė, nors jo eilėraščių "Gražių dainelių" jau buvo virtęs liaudies melodijų nuo savybe.

Arba ir vėl: kas toji egzotiška, kone šėtoniška figūra? — neiš-manydamas teirausiesi ir net at-sigręžęs pasižiūrėsi į jo pūščiojan-tį apsiaustą bei plačiabylę skry-bėlę. Gerbiamej! Tai Juozas Al-binas Herbačiauskas, amžinai skelbęs naujas gaires lietuvių li-teratūroje, ugningas kalbėtojas, karštų straipsnių autorius, litera-tūros dėstytojas universitete ir, jau po paskaitų, laimės pranašau-tojas tau iš delno toj pat salėje, kur jis ką tik gvilveno Wyspiańs kio meną. Taigi, kadaise ir jis ra-šė vieną kitą eilėraštį. Net jo publicistikoje netrūko poetinės ki-birkštės. Be to, ką tik buvo iš-leidęs "Dievo šypsenas".

Tai dažniau, tai rečiau visados tokiais rimtais veidais, lyg savyje

APIE DRAMOS TEATRĄ VAKARŲ VOKIETIJOJE

Iš pašnekesio su Aldona Eretaitė

Kalbėjoms amfiteatre, šokių šventės repetitijoms metu. Visą laiką mus supa triukšmas, muzika, garsios komandos per cypantį, griaudžiantį, nesutvarkytą garisiaikalbį. Žodžių, aplinkui siautė didžiulis turgus. Gal dėl to ir pokalbis išėjo kiek lakoniškas, be didelio plano ar organizacijos. Savo klausimus čia išleisau, nes jie skaitytojų bus ir taip aiškūs iš Aldonos Eretaitės atsakymų. Kalba, kaip matysite, sukosi apie šiandieninį Vokietijos dramos teatrą.

— Vokiečių tauta yra pripratus prie teatro. Kiekvienas miestas su bent šimtu tūkstančių (o kartais ir mažiau) gyventojų turi savo pilną repertuarinį teatrą. Pilnas teatras — reiškia su opera, operete ir drama. Teatras yra miesto žinioje, miesto finansuoja mas, kaip kultūrinė institucija. Kitaip negalėtų išsilaikyti.

— Kolektyvų dydis priklauso nuo miesto pajėgumo. Mes Kiehlėje (apie 300,000 gyventojų) dramos grupė turime 12 moterų ir 25 vyrus. Proporcija visuose teatruose maždaug ta pati: vie nai moteriai tenka du ar trys vyrai. Kiek nuolatinį etatą turi operetė ir opera tikrai negalėčiau pasakyti. Į juos įeina pilnas profesionalus choras ir orkestras. Beje, šalia savo uždavinių operetė ir operetės orkestras turi įsipareigo ti dar duoti ir simfoninės muzikos koncertus.

— Tariam keturis nuolatinis režisierius ir kiekvieną sezoną samdom bent du gastroliaujančius. Tai grynai ansamblinis teatras ir savo tarpe vadinamų žvaigždžių neturime. Tiesa, aktyrių algos kiek skiriasi pagal jų vaidinamų rolių rūšį. Aplamai algos yra pakankamai aukštos. Aktoriai uždirba maždaug tiek pat, kiek ir kiti akademiškai išlavinti žmonės. Žinoma, daug priklauso ir nuo miesto. Kaip ten bebūtų, aktorius turi garantuotą uždarbį ir kasmet šešias savaites atostogų.

— Statom maždaug dvyliką veikalų kiekviename sezone. Vaidinam beveik kas vakarą. Na, bent kas antrą, tai visada.

— Teatras turi labai daug abonentinį prenumeratorių. Retai kada bilietai tėra laisvai perkami. Yra teatrų, kur laisvo pirkimo iš viso nėra. Abonentai turi tą gerą ypatybę, kad teatras jau neabejoja garantuotais žiūrovais. Taigi galima statyti ir tokių veikalų, kurie žmonėse nėra populiarūs ir kuriuos šiaip jie laisvai bilieto gal ir nepirktų.

— Didėnuose miestuose yra teatrų, statančių vienkartines produkcijas, paprastai su žvaigždėmis ir garsenybėmis, kuriuose tas pats veikalas vaidinamas tol, kol susilaukia žiūrovų. I repertuarinius teatrus retkarčiais pakviečia mos tik režisūros žvaigždės. Svečiai aktoriai — labai retas dalykas.

— Miestas, duodamas subsidijas, be abejo, nori turėti savo žodį ir repertuarų sudaryme, tačiau savo diktatūros jis čia niekada neprimeta. Repertuaras — įvairus. Kasmet statomi mažiausiai trys ar keturi klasikiniai (nebūtinai vokiečių autorių) veikalai. Labai pabrėžta tendencija propaguoti naujus autorius. Šitokia prabanga subsidijuojamam teatrui ir teptieinama. Ne kitaip iškilo ir Frisch ar Duerrenmatt...

— Publika, kaip ir visur, yra kiek konvencionali ir daugiau mėgsta girdėti ir įprastus autorius. Iš jų ji nori veikalų moderniomis temomis. Geri muzikiniai vaidinimai itin populiarūs. Muzikines komedijas stato ir drama. Pavyzdžiui, dramos grupė statė ir "My fair lady". Pasielkimas buvo didžiulis. Veikalas įtrauktas ir į kito sezono repertuarą.

— Vokiečiai tradiciniai mėgsta Šilerį, Goethę, Lensingą, Kleistą. Iš naujųjų mėgiamiausi yra jau minėti Max Frisch ("Biografija", "Andora") ir Friedrich Dürrenmatt ("Vizitas", "Fizika", "Pono Mississippi vedybos"). Naujų iškilnių vokiečių drama turėtų po Carl Zuckmeyerio ("Velnio generolas") kaip ir nebuvo. Net ir anie du suminėti yra šveicarai. Ne veltui vokiečiai sako, kad naujoji vokiečių drama remiasi dviem šveicarais...

— Peter Weiss ar Rolf Hochhuth yra populiariausi Amerikoje negu Vokietijoje. Kiek didesnę pasisekimą turėjo Weiss'o "Marat—Sade..." ar Hochhuth'o "Vietininkas". Ir tai gal daugiau dėl savo tematikos sensacingumo. Man atrodo, kad jie, kaip dramaturgai dar gana skystoki.

— Iš amerikiečių dramaturgų, šalia jau beveik klasikais tapusių E. O'Neil'o ar T. Wilder'io, ypač mėgiama A. Miller'is ("Prekio mirtis", "Raganų medžioklė") ir E. Albee (ypač jo "Virginija Wolf" ir "Tiny Alice"). Absurdo teatro populiarumo bangą jau praėjo. Retkarčiais tebestatomi S. Beckett'o ar E. Ionesco veikalai.

— Šalia teatrų dramos studijų Vokietijoje nėra. Yra, berods, penkis dramos mokyklos, su universitetais neturintys nieko bendro. Jos yra vadinamos konservatorijomis, vaidybos mokyklomis ar akademijomis. Jos priima tiek aktorius, kad šiandien Vokietijoje yra jų net per keturis.

— Televizijos paplitimas teatrui gerokai pakenkė. Ne vienas mažesnis teatras turėjo uždaryti atskiras šakas ar jomis dalintis su kitais miestais. Kaip čia, taip ir Vokietijoje yra žmonių, kuriems televizija pasidarė nebepriminama "trečioji akis". Vietiniams repertuariniams teatrams televizija naujos dirvos nesukūrė, nes ši sritis yra grynai tautinis, o ne lokalinis dalykas. Televizijos stotys tėra Hamburge, Frankfurte, Hanoveryje, Berlyne, Muenchene ir Koelne. Vokiečiai, kaip ir čionykščiai žmonės, labai mėgsta sportą. Kada vyksta futbolo rungtynės ir jos duodamos per televiziją, miestų gatvės lieka tuščios... Populiarios yra kriminalinių dramų serijos, kurių daugiau importuojama iš Anglijos, negu iš Amerikos.

— Vokiškas filmas tebėra toksnyje "Bažnyčios socialiniai užda-

pat silpnas, kaip jis buvo tuoj po karo. Nedidelės kūrybinės pajėgos tebėra išsiskyrusios daugelyje bendrovių ir nieko reikšmingesnio sukurti nepajėgia. Kiek iškilnių aktorius tuojau pavilioja Hollywoodas, kur jie dažnai taip ir dingsta... Ir šiandien populiariausi tebėra karo metu ar tuoj po karo iškilę vardai, kaip Heinz Rühman, Curt Juergens, Oscar Werner... Amerikietiško filmo, ir jo žvaigždžių populiarumas vokiečių masėse platus ir užtikrintas... — Čia pokalbis turėjo nutrūkti, nes p. Eretaitė šventės rengėjų buvo pakviesta programos sustatymui.

—at

● Lietuvių pamario rašytojų kūrinių biblioteka steigama Klaipe, Vilniaus g. Nr. 13. Be savo tiesioginės paskirties (masinė biblioteka), ji ypač akcentuos pamario rašytojų raštus. Pirmoje eilėje busia čia K. Donelaičio, L. Rėzos, Vytauto, I. Simonaitytės kūriniai.

● Rašytojų Butikų Juzės (Juo zo Butkaus) 75 metų amžiaus sukaktis buvo paminėta ok. Lietuvos spaudoje. Pokario metais rašytojas nedaug tekūrė ir, anot "Tiesos" (1968.VII.14), "naujam turiniui reikšti savęsienio žodžio nebespėjo rasti".

Aktorė Aldona Eretaitė Gerardo Hauptmanno veikalą "Žiurkės" Ponia John rolėje. Nuotr. Haendler - Krah

TARPTAUTINĖ KULTŪRINĖ TALKA

Studijuojant religijos ir pasaulio politikos problemas

JUOZAS PRUNSKIS

Krikščionių mintijimo pasaulyje pastebimas naujas intriguojantis pastebimas, kurį reikėtų laikyti palaiminga Vatikano II suvažiavimo įtaka. Kaip suvažiavime visos diskusijos vyko atvirai, kiekvienas dalyvis galėjo išsakyti savo nuomonę nevaržomai, taip dabar naujuose leidiniuose pastebimas minties lakumas, nevaržomas preventyvinės cenzūros (knogos daugumoje leidžiamos be aprobatų). Antra, kaip suvažiavime koks klausimas buvo išsiaiškinti daugelio kvalifikuo tų žmonių apsvaustomas, taip dabar mąstama kurią problemą pateikti įvairių šalių, įvairių šakų specialistams, kurių nuomonės — studijas surinkus susidaro intriguojantis kolektyviniai veikalai. Yra net suorganizuota iš diti tokių veikalų serija — "Concilio", kurios viena naujausių knygų yra "Faith and the World Politics", redaguota Muensterio univ. profesorius J. B. Metz (išleido Paulist Press, Glen Rock, N. J., 1968 m., 183 psl., \$4.50).

Kritiškas nutiesimas
socialinių gairių

Pats redaktorius savo straipsnyje "Bažnyčios socialiniai užda-

Etikos ir politikos filosofiniai pagrindai

Muensterio universiteto dekanas, W. Oelmueller savo studijoje svarstė dabarties etikos ir politikos filosofinius pagrindus. Jis perspėja, kad dažnai dabarties teologija praranda mūsų laikų žmogaus pasitikejimą, nes ji nekritiškai susiriša su kuria nors modernia teorija ar kokiu socialiniu — politiniu sąjūdžiu arba nekritiškai ima priešintis prieš kokį modernų reiškinį, kuris gali turėti pozityvią vertę krikščionybėje. Primena, kad nereikia pasilikti tik teologijos apologetui; reikia kartais eiti į dialogą ir net į debatus.

Ispanų prof. J. M. Gonzalez-Ruiz rašo tema: "Krikščioniškojo mokslo viešasis pobūdis ir dabarties visuomenė". Belgų teologas J. P. De Rudder nagrinėja temą "Struktūriniai elementai apreiškimo pasulyje". Jis skatina lingvistinės filosofijos pagalba atskleisti apreiškime glūdinčias vidines vertybes. Hamburgo uni-

versiteto prof. H. Schmidt svarstė politikos ir christologijos istorinius pagrindus, pabrėždamas, kad dabar pasaulis yra ypač reikalingas Bažnyčios, kuri kreiptų reikiamą dėmesį į Kristaus misijos žmonių socialinius ir politinius uždavinius.

Sudaryti patrauklumą
religinėms idėjoms

Louvaino universiteto religinių-socialinių tyrimų centro direktorius F. Houtart ir to pat univ. prof. Fr. Hambye rašo apie socialines-politines Vatikano suvažiavimo implikacijas, pabrėždami, kad čia glūdi sutelktos praeities įvykių išvados ir patirtis.

Rezid. Tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS, GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti HU 8-3222

Rezid. Tel. 239-4683
DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLIO LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadienis 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. Walbrook 5-5076.

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PR 8-3229
Rez. 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7569

DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-8los ir California
Atostogose nuo rugp. 11 iki 25 d. Reikalui esant kreiptis į Dr. Vyt. Taurą — tel. PR 8-1223.

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2333

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5 treš. ir šešt. tik susitarus.

Ofiso — HE 4-5758.
DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniais, penktadieniais 2-9 v., šeštadieniais 10-4 p. d. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

dabarties interpretacija ir ateities prognozė. Jie atkreipia dėmesį, kad dabar, kai valstybė piliečiams prievartos keliu nebeužmeta religinės pasaulėžiūros, pilietis atsiranda laisvo pasirinkimo rinkoje net ir religijos atžvilgiu ir todėl svarbu sudaryti patrauklumą religinėms idėjoms.

Revoliucinė pradžia,
konservatyvi dabartis

Filosofijos profesorius, Madridė gimęs L. Dewart gilinasi į temą "Bažnyčia ir konservatizmas". Tarpais jis stebisi, kad Bažnyčia, kuri pirmais amžiais yra buvusi lyg revoliucinė religija, paskutiniu metu ima dau-

giau atstovauti politinį konservatizmą. Saleziečių universiteto prof. G. Girardi svarsto aktualią temą — "Revoliucijos ir ateizmo filosofija". Jis linkęs žmogų vadinti revoliuciniu gyviu, tik jeigu revoliucionieriaus žvilgsnis yra nukreiptas į žmogų, tai tikintiojo — į Dievą ir toks žmogus stengiasi būti klusnus Jo tvarkai. Autorius mano, kad revoliucinė mintis yra pašaukta apvalyti religinį gyvenimą ir mintijimą ir siūlo suderinti pastangas tarp įvairių krypčių žmonių, siekiančių sukurti naują pasaulį. Kolombijos sociologu draugijos pirmininkas G. Perez-Ramirez in-

(Nukelta 1 4 psl.)

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė optometristas
DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirm., antr., ketv. 2-5, 7-9 val. Penkt. 2-5 ir Šeštad. 10-2 val.

Ofs. 735-4477, Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS
CRAWFORD MEDICAL BLDG
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. PR 7-6867
DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS
2454 West 71st Street
(71-08 ir Campbell Ave. Kampas)
Val. kasdien 9-12 ir 4-8 val. vak. Šeštad. 12-3 val. popie. Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-3220
Namu — rez. PR 8-9081
DR. JANINA JAKSEVICIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt., ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 8-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 9 iki 5 v. v.; šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. d. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta. Šešt. nuo 9 iki 12 val. arba susitarus.

Ofiso ir but., tel. Olympic 3-1351
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. — Reliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviai gydytojas)
3925 West 59th Street
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. d. 6-8 val. vak. Šeštad. 12-4 val. p. d. Trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 6-4189
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Atostogose nuo rugp. 5 iki 18 d. Reikalui esant kreiptis į dr. F. Kauną

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
KŪDINIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALYBĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. d. ir nuo 6-8 val. vakar. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. d. Šeštad. 11 val. ryto iki 4 val. p. d.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2519

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS
2817 West 71st Street
Telefonas Hemlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773; Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., ketv., 6-8 val., antrad. ir penkt. 1-4 val. Pirminėja tik susitarus.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGAS
2454 West 71st Street
(71-08 ir Campbell Ave. Kampas)
Val. kasdien 9-11 ir 4-8 v. v. Šeštad. 2 v. v. — 2 v. popie.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis, Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGAS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7691
5159 So. Damen Avenue
Valandos: 9-5 val. p. d. Iškylus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val., pirmad., antrad., ketvirtad. ir Val., pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPECIALYBĖ ORTOPEDIJOS LIGAS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
VAL: pirm. nuo 6 iki 8 v. d. p.; antrad. ir ketv. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto. Kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2280

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PSLES IR PROSTATO CHIRURGIJA
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val. antrad. nuo 2-5 popie ketvirtad. nuo 6-8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rezid. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill
Kabineto tel. 687 2020
Namu tel. 839-1071
Vidutai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. Reliance 5-4410
Rez. GRowell 6-0617
Valandos: pirm. ir ket. nuo 12 val. iki 2 val. p. d. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. d. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 926-8296
Valandos: 2-8 v. v. penktad. 10-12 v. v. 2-8 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vakaro. Seimad. ir trečiad. uždaryta.
Rezid. tel. WA 6-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Ofs. Tel. Phospece 5-1228
Ofs. val. Pirm., antr., Treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 4 v. v. Šeštad. 2-4 val. popie ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6105

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėja ligonius tik susitarus
Val: 2-4 p. d. ir 6-8 v. vak. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GRowell 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Šeštadieniais 1 iki 4 val. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. Phospece 6-9400
DR. ONA VASKEVICIUS
(VASKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6643 So. Albany Ave.
Val: pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popie ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
3107 West 71st Street
Val: 3 iki 4 v. d. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 707-2141, Namų 630-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val. pirmad., antrad., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v., ketvirt. 6-8 v. v. Šeštadieniais 12-2 val. popie.

Aldona Eretaitė Diderot veikalą "Ar jis geras, ar blogas?" vaidina Ponia Bertranda. Nuotr. Haendler - Krah

LENKAI APIE VILNIŲ IR KITAIP JAU KALBA

J. DAINAUSKAS

Londone leidžiamas lenkų laikraštis "Kronika", 1968.V. 18 d. numeryje įdėjo Brigida Piasecka - Marks (iš Londono) ilgesnį korespondenciją, užvardintą "Wilno". Anot ten rašančios, nuo 1939 m. rudens, kada Vilnius vėl tapo Lietuvos valstybės sostine, lietuviuose vis augo ambicija Vilnių padaryti tikrai lietuvišku miestu, kokių jis buvo prieš kelis šimtmečius. Tiesa, šiandien, sako korespondentė, Vilniuje vis dar gyvena kelios tautybės, ir sunku pasakyti, kuri jų kiekviškai ten yra dominuojanti. Tačiau, rašo korespondentė, vis labiau darosi aišku, jog šiandien Vilnius esąs jau lietuviškas. Ir tai ne todėl, kad ten gatvės turinčios lietuviškus pavadinimus, kad ten beveik visos formacinės lentos rašomos vien lietuviškai, net be rusiškų vertimų. Ir kur pvz. sutinkamos net merginos nemokančios ar nenorinčios parduotuvėse bei restoranuose rusiškai kalbančių aptarnauti. Šiandien, rašoma toliau, Vilniuje, net ir viešose vietose, išnyko ginčai ir nesusipratimai dėl kalbų, nes ten lietuvių kalbos primatas jau yra visų ir neginčijamai pripažintas. Lietuviai savo sostinėje kalba, klausia ir atsako vien tik ir vien tik lietuviškai.

Vis dėlto, svarsto toliau korespondentė, jei kalbama, kad Vilnius šiandien esąs tikrai lietuviškas, tai ne kalbos plotmėje. Korespondentės įsitikinimu, lietuvių tauta, nežinanti ir josios sena praeiti, esanti labai jauna ir dinamiška. Jei jos ambicijos ir gali ma būtų pavadinti nacionalizmu, tai tėra visgi toks nacionalizmas, kuris sukelia pagarbą net ir tuose prieš kuriuos jis yra nukreiptas. Tai ambicija, kad lietuviai visur turi pirmauti, kad jie kultūros plotmėje moka nukeliauti toliausiai.

Lietuvoje, rašo Piasecka - Marks, tiek daug kūrybinių jėgų, tiek greito kultūros kilimo. Naujausios intelektualinės srovės, didžiausi meniniai laimėjimai, visa, kas išplaukia iš lietuvių kultūros vispusiškos raidos, labiausiai pasireiškia Lietuvos sostinėje. Tame ir glūdi, anot rašančiosios, Vilniaus lietuviškumo šaltinis.

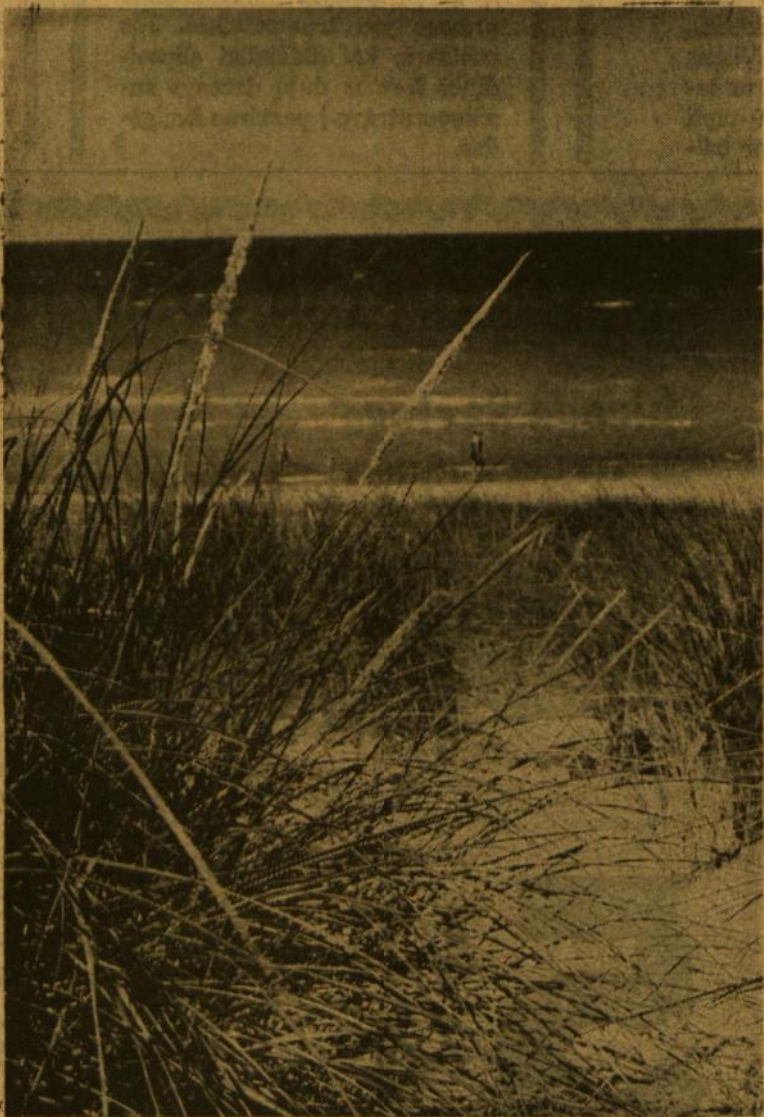
Apie 1960 metus visose Sovietų valdomose žemėse jokia "respub-

lus. Visas Vilniaus miestas esąs ir enos architektūros paminklas, ypač vakarais daras net ekspresionistinė įspūdis. Tačiau Vilnius, sa ko, gyvena ateitimi, o ne praeimi. Statoma ir atstatoma ne tiek prisimenant praeitį, kiek besirūpinant miesto ir žmonių ateitimi.

Tai vis Vakarų turisto, abejingai siekiamas kai kurių lenkų, ir šiandien skelbiamas to miesto tariamą lenkiškumą. Vis dėlto tai lenko turisto išpuolis, kuris jau priima kaip tikrovę tai, kas jam dabartiniame Vilniuje teko matyti, girdėti ir tai be jokių užuominų į prastą praeitį. Tai pažymėtina dar ir todėl, jog net ir dabartinėje Lenkijoje, nekalbant jau apie lenkų emigraciją, dar randame pasisakymų apie tariamą Vilniaus priklausymą lenkų kultūrai.

SAULĖ DĖMIŲ MAKSYMUMAS

Dėmių skaičius saulės paviršiuje šiuo metu nuolat gausėja. Graikų astronomo dr. J. Xanthakio skaičiavimu maksimumo reikia laukti š. m. spalio mėnesį.

"Lietuviškieji" Michigano ežero paplūdimiai... Nuotr. J. Kasakačio

Išėjau į mišką...

Nuotr. J. Kasakačio

Lietuviai gamina kompiuterius

Nors Lietuva nebuvo pramonės kraštas ir neturėjo pramoninių tradicijų, pamažu ima ryškėti, kad mūsų žmonės gabūs ir įvairių pramonės bei kibernetinių išradimų srityje. Mes dažniausiai mūšiskiais JAV-bėse, Kanadoje ir kituose kraštuose, kurie padarė visą eilę išradimų (patentų), gražiai reiškiasi elektronikos, fizikos, chemijos, medicinos ir kt. griežtųjų mokslų srityse. Eilė lietuvių inžinierių yra vienu ar kitu būdu pridėję rankas, gaminda

mi erdvės satelitus, radarus, padarydami išradimus metalurgijos srityje ir kt. Nemažiau džiugu, kad ir okupuotoje Lietuvoje yra griežtųjų mokslų srityse pažengusių mūsų tautiečių. Deja, tos rūšies išradimai yra griežčiausiu būdu rusų "globojami", saugomi. Išrasti aparatai leidžiami dažniausiai kaip bevadžiai arba rusiškais vardais vadinami. Bet viena kita žinia apie lietuvių prisiveržimą per sovietines užtvanas, pasiekia Vakarų krestų spaudą.

Mums malonu, kad lietuviai yra gabūs ir naujųjų elektroninių skaičiavimo mašinų bei kompiuterių gamybos srityje. Pirmoji skaičiavimo mašinų gamyklėlė buvo įkurta 1958 m. Vilniuje. Už poros metų ji išleido pirmąsias elektronines paprasčiausias skaičiavimo mašinas. Greitai įmonė prisiaugino naujų specialistų ir ėmėsi sudėtingesnių mašinų gamybos jau serijiniu būdu. Prieš keletą metų pradėtos gaminti aukšto lygio "Rūtos" tipo elektroninės skaičiavimo mašinos — kompiuteriai. Vieną "Rūtą" sudėtingą skaičiavimo mašiną yra aprašęs Norman Prekoda, str. "Mašina skaito rankraštus", paskelbtame "Ekonomiškajai Gazeta" Nr. 18, 1968 m. Ši mašina, matyt, verta dėmesio, nes Prekodos straipsnį išsivertė ir savo skiltyje (Russian Report skyriu) paskelbė žinomas Amer. kompiuterinės sistemos žurnalas "Data Systems News" š. m. liepos mėn. (12) nr. Straipsnyje iškeliamas kompiuteris RŪTA 701, kaip pirmoji mašina Sovietijoje, galinti skaityti "Rūtą" skaitant ranka ar mašinėle rašytus tekstus, įvairius ženklus bei simboli-

Kiekvienas medis prakaituoja

DANGUOLĖ SADŪNAITĖ

MIŠKE

MIŠKE

1.

Išėjau į mišką — pasigurmiti su medžiais.

MIŠKE

Bridau per pievą, kaip per žalią upę —

kaip per žalią upę —

2.

Kol mėnuo patekėjo: (Raudonas mėnuo.)

MIŠKE

Ir čia svaityti akmenis į paukščių.

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

pasimti (iš namų —)

figos šešėly.

VASARA

Ji parodė man savo pečius: rankas ir burną — —

Aborigenietė! (iš toli atvykusiam.)

Ten, kur kiekvienas medis prakaituoja savo šešėlio džionglėse.

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

MIŠKE

IŠILGAI AFRIKOS

Kazys Almenas

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

XV. TAIP, VIRGINIJA, YRA LIŪTŲ AFRIKOJE

Moshi, 1968. VI. 1 - 15.

Yra taipgi meškų Amerikoje, Virginija. Nuvažiuok į Yellowstone parką ir ten, jei pro mašinų spūstį prasisprausi, be abejo, pamatysi ir mešką. Gal net tris ar penkias. Amerika pavojingas kraštas, Virginija. Ten meškos laksto laisvos.

Tereikia čia dabar sukeisti tiksliai keletą žodžių. Vietoj Amerikos sakyti Afrika, o vietoj meškų įrašyti liūtus. Skirtumas bus ne bent tas, jog Afrikoje mašinų spūsties nėra. Bent kol kas dar nėra. Su laiku bus, be abejo, ir spūstis.

Prakeiktai lėtai vis dėlto miršta mitai. Nežinau, ar bet kada egzistavo ta pavojumi persunkta, liūtų, krokodilų ir žmogėdrų grasinama Afrika. Jei taip, tai tik mažą jos dalį tokia galėjo būti. Apie 90% Afrikos gyventojų jau Livingstono laikais buvo taikūs žemdirbiai. Ne medžiotojai, ne kariai, ir tikrai ne žmogėdros. Jie buvo paprasti ūkininkai, tokiais ūkininkais ir dabarties jie liko.

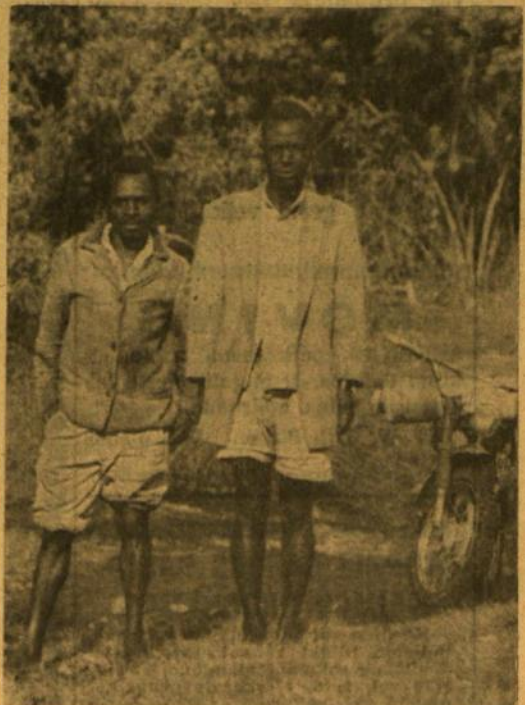
Seniau tų liūtų buvo kiek daugiau, bet dabar daugiau kaip 80% Afrikos gyventojų liūto savo gyvenime nėra regėję. Nėra ko stebėtis. Iki parkų toloka, o tie keli liūtai už parkų ribų yra baukštūs, ir juos pamatyti tiek pat sunku, kaip ir mešką Illinois valstijoje.

Bet štai, pavojingumo mitas lieka. Tuo įsitikinau, kai Moshi miestelyje nuėjau į biblioteką ir paskaičiau keletą iš vėlyvesnių (apie 1960-tuosius metus rašytų) Afrikos kelių aprašymų. Ir ką gi? Liūtų raišymo jėga virpina savanos perkaitusį orą, dramblių grasinančiai pastoja kelią narsiajam keliautojui Land Roveriui, pakelėse ir miesteliuose svetimi, nesuprantami afrikiečiai seka ji nedraugiškais žvilgsniais.

Gal, sakau, lengviau įsiūlyti žurnalui aprašymą su pavojais, o gal tas Afrikos pavojingumo mitas tiek stiprus, jog tiems žmonėms pavojai iš tiesų vadenosi. Nežinau. Pats, deja, turiu prisipažinti, tų pavojų nemačiau. Parkuose, žinoma, žvėrių yra apščiui. Bet tai saugomi, jokių būdu tai nėra tikroji Afrika. Esu ne kartą miegojęs lauke (be ugnies, be palapinės) visai tose pačiose srityse, kurias su šurpu aprašo, sakykim, Moorhead. Miegojau ten ne iš kokio nors drąsumo. Esu atsargus ir, iš tiesų, bailokos prigimties, bet mačiau, jog vietiniai taip daro, tad ir nesijaučiau, jog būčiau blogesnis už juos. Kiekvieno atveju šiom dienom sutapatinti Afriką su liūtais yra tas pat, kaip sutapatinti Ameriką su meškom. Afrikoje, kaip ir kituose kontinentuose, dabar reikia žvėris saugoti nuo žmogaus, o ne atvirkščiai. Seniai jau laikas pastatyti liūtų ir krokodilų grąsinamos Afrikos mitą į žemutinę lentyną, šalia apdulėjusių Tarzano knygų. Kas jo dar nenori atsisakyti,

tiems skiriu praeitos savaitės aprašymą. Minėtieji ten faktai tikri, tik, sakykim, atmosfera kiek sutirštinta.

Tai tiek dėl liūtų. O kaip dabar su pačiu afrikiečiu? Statistiniai žmogžudysčių (ne karų ar civilinių karų sukeltų žudynių) procentas Afrikoje yra žemesnis kaip Amerikos didmiesčiuose. Baitojo žmogaus nužudymas Afrikoje tiek retas, jog faktas tampa

Meru genties vyrai. Jokių gentinių ženklų juose jau nebėra, nors vyrai kairėje daugiau kaip 40 metų. Jis pasitvirtinęs ūkininkas. Turi tris žmonas, kelių kambarių namą ir seną sunkvežimį. Neblogas mechanikas, nors angliskai nekalba. Kelnės čia jau atraitotos, nes padėjo man pernešti dešinėje matomą manąjį "Mažiuką" per giloką ir dar patvinsų upelį.

tuoj pasauline sensacija.*) Taigi afrikiečio pavojingumo mitas irgi priklauso, kartu su Tarzanu, vien tik knygom. Tegul jis ten ilsis ramybėje.

Kas lieka?

— O, jis vis dėlto skirtingas ir svetimas tas afrikietis, Virginija. Kitoks ir nesuprantamas.

Taip tau tvirtins kiti, tos nuomonės greičiausiai ir pati būsi, čia atvykusi. Net jei ir vienas kito kalbą mokėtumėt, susikalbėt, Virginija, nebūt taip lengva. Kalbėsitės ir kartais atrodys, jog žodžiai plaukia kažkur pro šalį. Vietoje atsakymo gausi šypsnį. Arba gal atsakymą visai ne į tą klaus

IŠILGAI AFRIKOS

(Atkelta iš 3 pusl.)

kad jam užtektų dūmo iki pačios turgavietės. Jis žino, kiek ilgai trunka nukakti iki ten raitais, pešiom arba geru rogių keliu. Bet kaip toli tais kilometrais? O, čia jau kitas dalykas. Ar tu kilometrų ten keli ar keliolika, jam niekad, iš tiesų, nebuvo reikalo tuo ir domėtis.

Žodžiu, manau, jog nemaža dalis to Afrikoje sutinkamo ir gana aiškiai pajaučiamo "skirtumo" yra tas senas ir tradicinis skirtumas tarp kaimiečio ir miestiečio. Europoje, ir ypač Amerikoje, to skirtumo jau sunku berasti, nes mokyklos, televizija ir kitos mūsų civilizacijos priemonės didžiumą ūkininkų yra pavertusios esmėje miestiečiais, tik gyvenančiais kaime. Bet to dar nėra Afrikoje. Daug baltojo žmogaus rakanų, jo drabužiai, religija ir politinės sistemos yra Afrikoje jau prigiję, bet pats gyvenimas dar didelę didžiumą afrikiečių išaušina su prie žemės pririštu, toliau už tą žemę nematančiu ir net visai nesidominčiu kaimiečio mentalitetu. Net tada, kai afrikietis gyvena mieste, jis dažnai atrodo lyg miestui nepriklausytų. Jo praeitis, dažnai ir jo šeima dar yra kuriame nors kaimelyje, ir jis miestan atvyksta tik kaip proginis ir laikinas uždarbiautojas.

Tai, be abejo, tik viena dalis to pastebimo skirtumo, kurį ne taip jau sunku suprasti. Kita dalis ar priežastis skirtumo irgi nesurišta su odos spalva. Bet šitai pilniau suvokti mums jau yra kur kas sunkiau.

Tai gentis.

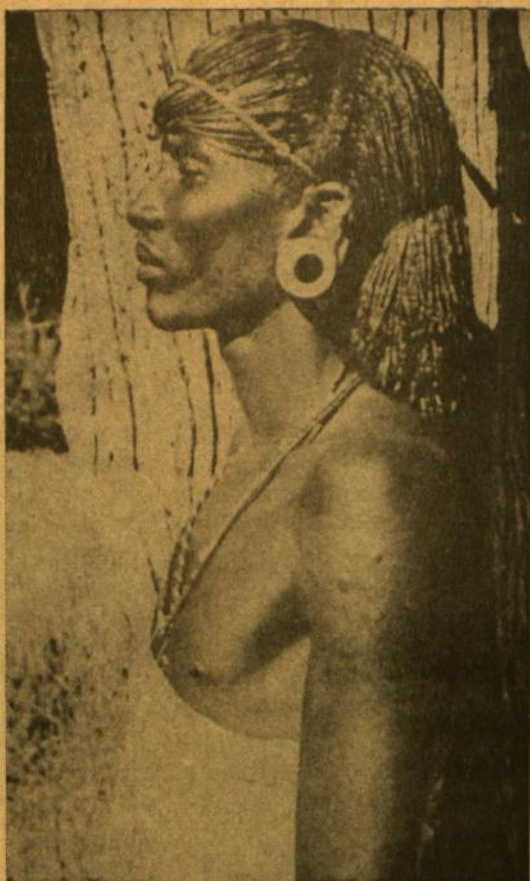
Sunku mūsų patirtyje čia net surasti palyginimų. Savo nesugriautoje visuomenėje gentis ir jos nustatytos gyvenimo taisyklės at-

Ištekėjusi Masai genties moteris. Po vestuvių ir vyrams ir moterims nuskutomos galvos. Ši nešioja kiek didesnius auskarus kaip dauguma. Šiaip padariai Masai merginai karolių vėriniai taipgi yra būtini.

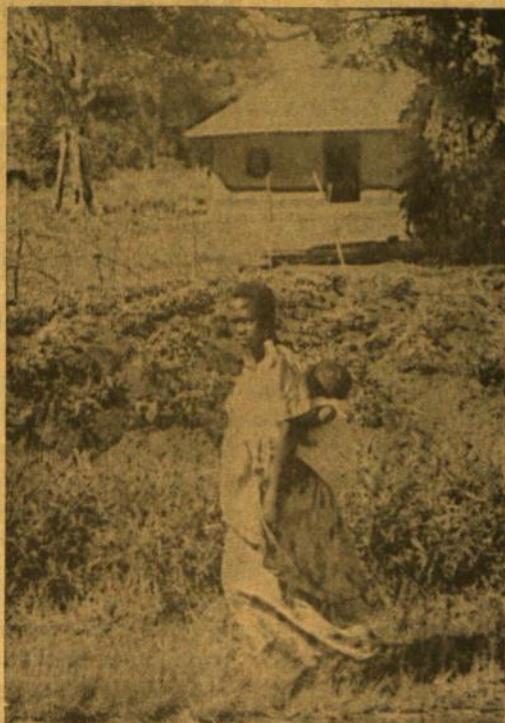
stoja afrikiečiui ir Dievą, ir motiną, ir tėvynę, net užpildo gyvenimą taip sklidinai, jog nelieka vietos jokioms egzistencialistinėms abejonėms. Gentis nustato jo gimimo, gyvenimo ir mirimo būdą. Užtikrina jo vaikystę, apsaugo jo senatvę. Originalioje gentinėje visuomenėje nebadausi, net ir nieko nedirbdamas, nebent badautų visa gentis. Antra vertus, nebūsi niekad ir turtingas, nes viską, ką tik turi, reikalui esant, privalai dalintis su kitais genties nariais.

Kadangi gentinis gyvenimo būdas nustato tiesiog gyvenimo visumą, tai savaime aišku, čia vienas iš svarbiausių tikslų yra užtikrinti to būdo tęstinumą. Bet koks pasikeitimas yra priimamas beveik kaip mirtina nuodėmė. Ir užtai gentis nuo pat pirmo sąlyčio su baltojo žmogaus kultūra buvo ir liko pati svarbiausia "pažangos" stabdytoja. Beveik visur Afrikoje gentis toje kovoje turi trauktis. Gentis nyksta. Vienur tas nykimas jau tęsiasi keletą generacijų, kitur tik dabar jis akivaizdžiau pastebimas. Bet tokie esminiai perversmai visuomenės struktūroje ir negali įvykti staiga. Pabandykite įsivaizduoti, kiek nuoširdūs ir tikri krikščionys galėjo būti lietuviai, praėjus tik 50 metų po krikšto. Šventieji ažuolynai buvo seniai iškirsti, ir užaugę vyrai jau nebeatminė aukurų, jau senelis buvo sunėšiojęs Jogailos išdalintus baltus krikšto marškinius. Bet kiek gili galėjo būt krikščionybė? Naujasis Dievas vis dar buvo skelbiamas daugumos nesuprantama kalba, seneliai užsispyrusiai laikėsi savo, jaunuomenė, be abejo, nežinojo į ką iš tiesų tikėti. Greičiausiai daugumas jų bandė taikstytis tarp seno ir naujo tikėjimo. Dargi net 200 metų ir daugiau po krikšto pamokslininkai rado reikalo pamokslauti prieš pagoniškus papročius. Šis palyginimas

Taip Masai jaunuolis (nevedęs, nes dar su plaukais) atrodė prieš 80 metų, taip atrodė jis ir dabar.

ne toks jau blogas. Centrinės Afrikos tikras sąlytis su baltųjų civilizacija tėra maždaug tokio pat senumo. Čia, kur dabar esu, pirmieji balti žmonės pastoviai apsigyveno tik apie 1900-tuosius metus. Dar dabar gyvena karta, kuri brendo, balto žmogaus nematydamas. Esant tokiai padėčiai, labai ir nesistebėtina, jog genties įtaka dar jaučiama, nors daugumoje jau spėjusi smarkiai aptrupėti. Rytų Afrikoje, ypač lyginant su kur kas daugiau izoliuotu Sudanu, šitai ypač pastebima. Išnyko gentiniai randai veiduose, gentiniai tradiciniai drabužiai, namai jau statomi keturkampiai ir dengiami skarda. Gentinės ribos nyksta, nors, žinoma, nėra taisyklės be išimties. Yra "užsispyrusių žemaičių" ir Rytų Afrikoje. Ir tai dar kokių! Sunku tiesiog tikėti, bet beveik pačiame centre civilizuočiausios juodosios Afrikos dalies, tiesiog greta Nairobi didmiesčio ir Arusha bei Moshi turistinių centrų yra gentis, kuri tą taip visur aplinkui akivaizdžią civilizaciją atmeta. Visai atmeta. Abejoju, ar ir senovės žemaičiai galėjo būti tiek užsispyrę kaip šiandienos Masai gentis. Asfaltuotų kelių, kelių, kurį dar vokiečiai nutiesė prieš I-ą pasaulinį karą, pro stiklų blizgančią, tikrai modernią Esso benzino stotį žygiuoja sau išdidžiai Masai vyrai. Rausva antklodė permesta per jo petį, žiedai ausyse, plaukai susukti į mažas, raudonu moliu išteptas kasytes, ilga, blizgančio smaigalio ietis jo rankoje. Žiūrėjau i nuotraukas, darytas prieš 80 metų. Viskas pasikeitė šioje Afrikos dalyje, bet Masai vyrai ir moterys atrodo lygiai taip pat kaip tada. Jie buvo ir liko galvijų augintojai. Mito tada jų pienu ir krauju, taip ir dabar maitinasi tuo pačiu. Esu matęs Masai genties žmones, keliaujančius autobusais. Visada jie su savim veža si ir iš išdžiovinto, pailgo arbužo pagaminatą, sandariai uždaramą indą, kuriame vis yra ir tas svarbusis pienas. Tai, matyt, gera dieta, nes Masai išsiskiria ne tik savo apranga, bet ir visa išvaizda. Beveik be išimties jie liekni, puikaus atletiško sudėjimo žmonės. Tos ietys dabar, žinoma, yra tik simbolis, bet kadaise vien Masai vardo pakako, jog aplinkinės gentys, daugumoje žemdirbiai ir nekovingi, viską pametę, bėgtų slėptis. O Masai, tikrąja to žodžio prasme, buvo tradiciniai kariai. Tės tradicijos jie dabar jau atsisakė, visą kitą tačiau pasilaikydami. Idomu, jog ir tas jų atsisakymas turi

Baltojo žmogaus įtaka jos rūbuose gana akivaizdi. Tik ta įtaka dar iš 19 šimtmečio. Misionieriai čia (Ugandoje) gana sėkmingai pradėjo dirbti 1870 metais. Vaikas vis dėlto dar nešamas tradiciniu Afrikos būdu.

puikų gryno užsispyrimo charakterį. Iš pradžių per pirmą pasaulinį karą, paskui per antrą šiame Afrikos regione buvo verbuojami frontams kareiviai. Daug kas tada įstojo į vokiečių, vėliau į britų kariuomenę. Bet ne Masai. "Mes pasirašėm taikos sutartį. Mes prižadėjome nekariauti, — pareiškė jų seniūnai. — Mes savo žodžio laikomės". Nieko negelbėjo paaiškinimai, jog tik juodųjų tarpusavio karai yra barbariškas dalykas, bet baltųjų karai "visai skirtingi". Baltųjų karai tai yra garbingas ir kilnus aukojimasis tėvynės labui. Masai to svarbaus skirtumo taip ir nesuprato. Jie tiek per pirmą, tiek ir per antrą pasaulinį karą pasiliko vien prie savo karvių.

Be abejo, apie Masai yra parašytos storos sociologinės studijos. Ir ten greičiausiai aiškiai išdėstytos jų užsispyrimo šaknys. Bent man atrodo, jog labai svarbi to užsispyrimo priežastis yra išdidumas. Joks kitas žodis neišreiškia to jausmo, kurį pergyveni, sutikęs grupę, Masai vyrų. Jie nespoko į tave kaip kiti afrikiečiai, net galvos nepasuka į tą pusę, kai pravažiuoju motociklu. Jų žvilgsnis, visa kūno laikysena tiesiog sakyte sako: "Tu esi baltas. Ir sveikas toks sau būk. Aš žinau savo vertę. Ir žinau, kas esu. Aš esu Masai".

Ne taip didelė tai gentis. Apie 120.000 jų yra Tanzanijos ir Kenijos lygumose. Bet šiuo atveju ne skaičiai svarbūs. Gali, pro čia keliaudamas, visai net nepastebėti daug svarbesnes Kikujų, Čaga ar Wagogo gentis. Bet vieną kartą pamatęs, joki būdu nepamirši Masai. Nenoriu būti čia be pagrindo romantiškas, nes visgi iš esmės puikus jų užsispyrimas ir ištikimumas savo tėvų tradicijoms yra tuo pačiu ir atsilikimas, stabdymas neišvengiamos pažangos. Viskas keičiasi šioje žemėje. Ir nežiūrint viso to savo išdidumo, ir Masai nesugebės čia tapti išimtimi. Dar kol valdė kraštą svetimi bal-

tieji, buvo lengviau. Lengviau paneigti ir įstatymus. Bet dabar valdo "savieji". Jau dabar Tanzanijoje egzistuoja įstatymas, įsakąs Masai nešioti kelnės! Savotiškai tai skamba. Ir kol kas į jį Masai nekreipia dėmesio. Bet jis išleistas ir paties prezidento Nyerere pasirašytas. Panašių įstatymų bus ir daugiau. Ir vargu ar prieš juos atsilais ilgo smaigalio ir blizgančios Masai ietys.

"Nesulaikysi upės bėgimo", — rašė Mai-ronis. Be abejo, taip. O visgi negaliu paneigti, jog kaip žemaitis, nors deja toli gražu ne toks užsispyręs kaip turėčiau būti, jaučiu šiems Masai gilią simpatiją. Laikykites, jūs šalto ir abejingo žvilgsnio kariai. Tu, kurie nori kuo greičiausiai imituoti visas baltojo žmogaus gudrybes ir kvailystes, ir be jūsų Afrikoje netruksta.

ŽVAIGŽDŽIŲ ŽIEDAI

Vakarų Vokietijos astronomai yra pastebėję, kad daugelis Paukščių Tako žvaigždžių yra susibūrę į eliptinio žiedo formacijas. Tuose žieduose būna nuo 25 iki 200 žvaigždžių, kurių tankumas yra maždaug keturis kartus didesnis, negu aplinkinėje erdvėje. Tokių žiedų randama ne tik P. Take, bet ir mūsų kaimynystėje galaktikoje Didžiajam Magelano debesys.

Manoma, kad žiedinės žvaigždžių formacijos astronomine prasme yra trumpalaikės. Jos susidarė, kai didžiuliai elipsoidinės formos dujų debesys susikoncentravo į paskiras žvaigždes.

TARPTAUTINE KULTŪRINE TALKA

(Atkelta iš 2 osl.)

formuoja apie socialinės revoliucijos kryptis Pietų Amerikoje, išryškindamas šioje srityje ir drąsias katalikų pastangas.

Anglikonas apie Bažnyčios socialinę kryptį

Cornell universiteto sociologijos prof. Toyomasa Fuse, anglikonas, rašydamas apie religijos suinstitutinimą, pažymi, kad religija visoje istorijoje buvo viena iš centrinių socialinių institucijų; nagrinėja tos sąrangos pobūdį ir svarstą to vertę. Katalikų tarptautinių studijų centro Olandijoje direktorius A. De Groot svarsto misijų padėtį po visuotinio Vatikano suvažiavimo, rasdamas, kad jos nėra nustojusios savo prasmės.

Kaip galime matyti, ši kolektyvinė studija siekia plačiau kaip autorių, taip ir temų atžvilgiu. Skaitant matyti, kad autoriai seka dabarties naujas apraiškas, pasižymi teigiamu drąsumu ir naujais polėkiais.

PELLIS UOLOMS PLAUTI

Žinomoji Westinghouse elektros reikmenų firma išrado labai galingą įrankį, kuriuo bus galima lengvai prasikasti per kiečiausias uolas, kasant tunelius, perkusus, griovius ir t.t. Tai elektronų spindulys, kurs piauna uolas, tarytum karštas peltis sviestą. Šis įrankis lengvai prapliauna net gelžbetono konstrukcijas. Jis nekeičia jokio triukšmo, dirba tyliai ir gali būti lengvai gabenamas. Tuo atžvilgiu jis yra daug patogesnis ir efektingesnis už mechaninius pneumatinius gražtus. Taip pat gerai veikia ir vandeny.

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.

2047 W. 67th Place. WA 5-8063

SOPHIE BARGUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadienis ir sekmadienis nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakaraus pirmadienis 7 val. vakaro.

7159 South Maplewood Avenue Chicago, Illinois 606299
VISOS PROGRAMOS IS WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg FM
Telef. HEmlock 4-2413

TURTAS 90 MILIJONŲ

Chicago Savings and Loan Association

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

5 1/4 %

4 3/4 %

LAKSTŲ TAUPYMO SĄSKAITOS

Chicago Savings Jums siūlo šešių mėnesių taupymo ląkstus, už kuriuos pelnysite 5 1/4%. Lakštai išduodami tūkstantinėmis minimumas yra \$8,000.00. Nuosimėčiai mokami kas šeši mėnesiai nuo išdavimo datos. Lakštų sąskaitos yra apdraustos F.S.L.I.C.

TAUPYMO KNYGUČIŲ SĄSKAITOS

Chicago Savings tebemoka už knygutėse žymimas santaupas aukščiausius nuosimėčius, kokie kad yra leidžiami pagal Federalinės valdžios taisykles. Sudėtiniai nuosimėčiai apskaičiuojami kiekvieną pusmetį.

DAUGIAU TAUPYSITE...

DAUGIAU PELNYSITE.

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GROvehill 6-7575

TRYS SKULPTŪROS - TRYS FAZĖS FLORENCIJOS ISTORIJOJE

B. CIPLIJAUSKAITE

Kalbėti apie Florenciją, bandyti išvardinti jos meno turtus ar nusakyti jos reikšmę Renesanso vystymesi būtų besaikiš užsimojimas. Ten tiek grožio, tiek susirinkę istorijos, jog reikia eilės metų, kad ją tikrai pažintum. Įdomu betgi i ją pažvelgti, ribojantis trim meno kūriniams, vaizduojančiais tą patį siužetą: Dovyda. Vienas iš gražiausių Florencijos muziejų: Bargello, prigludžia ju du: pasaulį išgarsėjusią Donatello bronzos statulą ir gal kiek mažiau pažįstamą, labai panašios minties įkvėptą, Andrea del Verrocchio darbą. Sukurti jie maždaug 40 metų atstume: Donatello apie 1430, Verrocchio apie 1470. Ir nuostabu matyti, kaip ryškiai jie atspindi visos Florencijos atmosferos pakitimą tų metų bėgyje.

Donatello laikomas vienu iš pirmiausių Renesanso kūrėjų skulptūroje. Tuo laiku, kai gimsta jo kūriniai, kuriasi ir pati Florencija: tokia, kokia vėlesnės humanistų lošiu ir išymiausių humanistų prieglobščiu. Po ilgu tarpusavio kovų tarp galingųjų šeimų, 1434 m. Cossimo de' Medici užkariauja Florencijos "viešpaties" titula ir iki to šimtmečio pabaigos Medici valdomas miestas — valstybė vis labiau vystysis ir klestės. Pirmieji XV a. dešimtmečiai prabėga naujų formų, naujų idealų ieškojimo ženkle. Tai atspindi tiek ekonominiams, tiek politiniams gyvenime, tiek literatūroje. Viduramžių normos jau nebeprimtinos; Renesanso žmogus nori praplėsti savo akiratį. Formavimosi laikotarpyje rašoma daug traktatų pedagoginėmis temomis, nes tik pakeičiant jaunųjų galvose seną bei paruošimą, įmanoma bet kokia reforma. Žymių litera-

galė ne vien jo paties nuopelnas. Dovydo lieknumas bei elegancija neperdėti, papildą nedrąsiai ir vaikišką jo šypseną. Nors pati statula tikrai graži, jos kūrybos nesistengia atkreipti dėmesio į fizines detales: ji sukurta kaip vienos minties įkūnijimas. Tai Renesanso žmogus, kiekvien-

Verrocchio Dovydas

name žingsnyje atidengiantis naujas šio pasaulio vertybes bei savo paties galią, entuziastingai kuriantis iluziją, kad savo intelektualu galėsiąs užvaldyti pasaulį.

Verrocchio Dovydas, sukurta 40 metų vėliau, byloja jau apie visai kitą padėtį. Jis atspindi Renesanso klestėjimą ir fazę, kurioje iš paprasto, visiems pritaikomo meno, pereinama jau į labiau rafinuotas formas. Tuo laiku ir pati valstybė vis mažiau paiso de mokratiškų principų, vis labiau dominuojama Medici šeimos bei apie ją suburtų išrinktųjų. Panašia linkme vystosi ir literatūra: neberašomi traktatai, o ieškoma daugiau išbaigtų formų, minčių, suprantamų tik tam tikrą (ir tikrai aukštą) kultūrą įsigijusiems. Pats Florencijos "viešpats": Lorenzo il Magnifico jau nebesijaučia turtingu pirkliu, kaip jo senelis, o pretenduoja į kunigaikščius ir savo rūmose su buria išista menininkų, filosofų, literatų svitą. Tai laikotarpis, kai Italijoje truputį apimsta tarpvalstybiniai karai: 1454 Lodi taika atneša visam kraštui bent 40 ramiesnių metų. Tarpsta menas bei literatūra, plečiasi miestai: to laiko kotarpio žmogus įgyja pilną pasitikėjimą savimi.

Verrocchio ir sugebėjo visa tai įdiegti savo Dovydui. Jis savo dydžiu mažesnis už Donatello berniuką, tačiau jau vyresnis: tai jaunuolis, kuriame norima parodyti jo grožį, jo grakštumą, jo sugebėjimą. Jis nebe nuogas, o apsiivilkęs elegantiška, smulkiai atbaigta tunika. Kardas, kurio nu kirto Galijoto galva, jau nebe didelis ir įspūdingas, kaip Donatello, o labiau žaismingas. Ir šioje statuloje svarbi išraiška: lengva ironija, vos rodoma arogancija. Šis jaunuolis nesistebi savo žygdarbiu; jam laimėtas rezultatas atrodo visai natūralus, pasigėrėtinas. Šioje skulptūroje nebėra misticškos nuostabos; vietos jos — išdidumas. Viskas čia sukoncentruota į formą: daugiau detalių, daugiau elegancijos, tačiau pati reikšmė sumažėjusi: Verrocchio Dovydas mažiau kalba kiekvienam žmogui, o labiau išrinktųjų rateliui.

Renesanso istorijai Florencijoje užbaigti jos pagrindinėje aikštėje pirmaisiais XVI š. metais buvo pastatytas dar vienas Dovydas: galingas, masyvus Michelangelo kūrinys (dabar Galleria

LIETUVIAI PRISISTATO KANADIEČIAMS

"Lithuanians in Canada" pasirodymo proga

PRANYS ALŠENAS

Gyvu žodžiu, darbais, kultūrine veikla ir savo sugebėjimais lietuviai, gyvenę Kanadoje, vietiniams kanadiečiams jau seniai buvo prisistatę, bet vis dar nepakankamai gerai, nes pasakytas žodis greitai pamiršamas ir neišlieka ilgiam laikui. Betgi dabar lietuviai prisistatė kanadiečiams ne tik žodžiu, bet daug apčiuopiamesniu būdu — raštu, spausdinta knyga — nepranykstančia žyme. O toji knyga, reiklia pasakyti, itin gražus, patrauklus, turiningas, tiesiog, reprezentacinis, liuksusinis leidinys, pavadintas "Lithuanians in Canada".

Tokią puikią knygą kiekvienam lietuviui negėda laikyti savam salone, knygų spintoje ar sienoj įrengtoje specialiai knygomnišoj; tai daryti — netgi privatu ir lietuvių garbės reikalas. Taip lygiai "nesarmata" ją padovanoti ir bet kam iš angliškai kalbančiųjų — kanadiečiui, angliui ar amerikiečiui.

Ne be reikalo didis lietuviybės mylėtojas, rėmėjas ir lietuviškų knygų leidejas — mecenatas, stambia suma parėmęs ir šios kanadiečių lietuvių knygos išleidimą, dabartinis P.L.B. Centro v-bos pirm. J. J. Bačiūnas, rašydamas "Dirvoje", šią knygą (Lithuanians in Canada) pavadino Kanados lietuvių angliškąja enciklopedija, siūlė ją visiems įsigyti, dovanoti angliškai kalbančiesiems, ragino JAV-bių lietuvių, kurių skaičius yra daug didesnis, pasekti Kanados lietuvių pavyzdžiu ir paruošti bei išleisti apie amerikiečius lietuvių panašią knygą angliškai arba tartis su Enciklopedijos leideju J. Kapociūnu, kad būtų išleistas priėtinis tomas apie Amerikos lietuvių prie ruošiamos lietuvių enciklopedijos anglų kalba.

Kaip ten bebūtų, bet kanadiečių lietuvių šis darbas — knygos apie lietuvių išleidimas — reikšmingas ir didelis įvykis. Tai liudija, jog Kanados lietuviai, nors, jų nedaug (visoj plačiojoje Kanadoje — tik nepilnas puskaipis tūkstančių) sudaro didelę ir vieningą kultūrinio lietuviško darbo jėgą. Jie vieni iš pirmųjų susiorganizavo į Liet. Bendruomenę, ryškiai tarpusavy susimentavo, susijungė ir dabar, daugelyje sričių veikia daug našiau ir sėkmingiau, negu P. S. L. B-nės padaliniai kituose kraštuose. Ypač pastarosios kadencijos metu KLB Krašto v-ba, vadovaujama ped. A. Rinkūno, buvo itin veikli. Palyginti per trumpą laiką buvo paruoštas ir išleistas šis leidinys — "Lithuanians in Canada" ir atlikta daugelis kitų reikšmingų darbų. Dabar Kanados lietuviai stovi naujų B-nės Tarybos rinkimų išvakarėse.

Zinoma, čia reikėtų pridurti, jog šios knygos paruošimą ir išleidimą paskatino ir pagreitino tam tikros konjunktūrinės sąlygos. Tos sąlygos — tai 1967-tieji metai — šventimas jubiliejinio Kanados (konfederacijos) ir gyvavimo šimto metų. Po tokių knygų išleisti Kanados valdžios tiesiog buvo pasiūlyta visoms (arba daugeliui) etninių grupių šiam krašte ir suteikta (nors, palyginti, ne per daug didelė) piniginė parama. Žinoma, ne visos tautybės Kanadoje tuo pasinaudojo ir ėmėsi šio nelengvo (netgi labai sunkaus) darbo.

Etninių grupių (kurios suspėjo tai padaryti) knygos yra visos vienos formos, vieno formato ir sunumeruojamos tomams, kaip tikra Kanados mišriojo gyventojų skaičiaus enciklopedija.

Mūsų knyga yra atžymėta 5-tuoju tomu, užrašant "Canada Ethnica V". Pirmoji knyga — tomas yra apie indėnus ir eskimus Kanadoje, antroji — apie islandiečius, trečioji — vokiečius-ketvirtoji — ukrainiečius ir penktą, kaip matome, apie mus — lietuvių.

"Lithuanians in Canada" redagavo net šešių redaktorių kolektyvas, su vyr. redaktoriumi Pr. Gaida priekyje. Kiti redaktoriai — J. Kardelis, A. Rinkūnas, S. Kairys, J. Puzinas (ne kanadietis, bet "amerikonas") ir J. Sungaila. Jiems talkininkavo dar daugelis bendradarbių, tiekiami įvairiems atskiriems skyriams medžiaga.

Knygos tekstas — surinktas "Ziburių" spaustuvių, o ofsetinis spaudos darbas — atliktas kitos lietuvių vadovaujamos spaustuvių "Time Press Litho Ltd." Toronte. Knyga atspausa pavyzdin- gai švariai ir gražiai.

"Lithuanians in Canada" — reprezentatyvus leidinys: ketiais viršeliais, paausuoju raidžių įrašais, puikiai paruošti ir gražiai atspausdinti. Telesforo Valiaus aplanku, piešinyje jungiančiu dvi emblemas: lietuviškuosius Gedimino stulpus ir kanadiškąjį Klevo lapą. Aplanko atspaudimas — daugiaspalvis.

Jos pačioje širdyje, kiekvienam praeinančiam jis turi byloti, kad žmogus — ir florentinai — dar tebestiprus ir nenugalimas.

Jo veide mažiau išraiškos, mažiau susikaupimo: tai rimtas veidas žmogaus, kuris jaučia besiriant sunkius laikus, bet dar tikisi savo jėgomis pasipriešinti kri- zei. Gi Florencijoje ji jau prasi- dėjusi: 1492 m. miršta Lorenzo il Magnifico, ir su jo mirtimi praranda pusiausvyrą ne tik Floren- cija, bet ir visa Italija. Po kelių metų viešai sugeginamas ji kriti- kavęs ir prieš popiežių agitavęs Gerolamo Savonarola; 1498 m. Italijon įžygiuoja Karolio VIII kariuomenė; iš Florencijos išvejami Medici, seka visa eilė neramu- mų. Visa tai juntama Michelan- gelo kūryboje, tiek skulptūroje, tiek Siksto koplyčioje. Pasaulis, kurį jis vaizduoja, nebėra jau har moningas; žmogus pradeda pra- rasti atramę bei pasitikėjimą sa- vimi. Su Michelangelo pereinama iš Renesanso krypties į manierizmą, kurį atrandame paskui ir Torquato Tasso "Islais- vintojo Jeruzalė". Florencijoj gi, pasibaigus Renesansui, dingsta ir jos pirmajanti rolė mene bei li- teratūroje: palydėjus žmogaus au- gimą nuo berniuko iki pajėgaus vyro, ji pirmą vietą užleidžia Ro- mai.

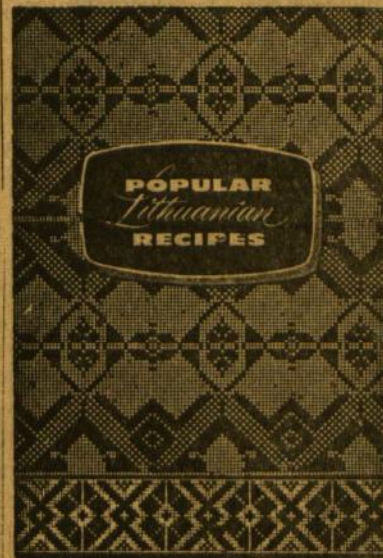

Michelangelo Dovydas

Tituliniai lapai (du) dviem kalbom: angliškai ir prancūziškai. Copyright teises pasilaikęs Pr. Gaida, o įvadinį, (taip pat dviem kalbom), pasirašę: John Fisher, šimtmečio k-jos komisio- nierius ir Charles E. Dojack, Et- nininių grupių spaudos feder. prezidentas, o pratarę (angliškai ir prancūziškai) parašę Pr. Gai- da. Visą knygos medžiagą į ang- lų kalbą išvertė dr. A. Budreckis.

Knyga suskirstyta į dešimtį skyrių ir gana daug poskyrių. Skyriai tokie: 1) Iš Lietuvos į Kanadą, 2) Lietuvių religiniai cen- trai, 3) Lietuviai švietimo srity- je, 4) Įvairūs meniniai talentai, 5) Tarpusavio bendravimo ka- nalai, 6) Socialinė ir šalpos veik- la, 7) Politiniai aspektai, 8) Spor- tas, 9) Profesionalai ir 10) At- sieikimai prekyboje ir industrijoje.

Knygoje atspausdinti bent trys Lie- tuvų ir kitas Pabaltijo valstybes liečią žemėlapiai, Lietuvos kara- lių ir kunigaikščių portretai, Tau- tos Tarybos, paskelbusios Lietu- vos atstatymo — Nepriklausomybės Akta, fotografija, Lietuvos sostinės Vilniaus ir kt. didesnių miestų (Klaipėdos, Kauno) vaiz- dai; nemaža ir kitokių būdingų Lietuvos reginių. Daug iliustra- cijų iš lietuvių gyvenimo Kana- doje — meno kūrinių reproduk- cinių pavyzdžių, vaizdų iš gra-

Juzės Daužvardienės POPULAR LITHUANIAN RECIPES

4-tji pagerinta išdėstymo dalis. Virš 200 mėgiamiausių lietuviškų receptų anglų kalboje.

Puiki dovana lietuviams ir lietuviams.

Kaina — \$2.50

Užsisakyti prieš 10 dienų. Užsakymus siųsti.

D R A U G A S
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill 60629

Geriausia dovana siųsti i LIETUVĄ Vertingiausia dovana DOVANŲ PAŽYMEJIMAI

PILNAI GARANTUOTA GREITAS PRISTATYMAS

Tik dovanų pažymėjimai yra vertingiausia dovana ir daug geriau negu siuntiniai. Jūsų giminės tai patvirtina. Tad, kai kiti karta planuo- site siųsti siuntinį, jo vietoje įsigykite DOVANŲ PAŽY- MEJIMĄ, pamatysite kaip laimingi ir patenkinti bus Jūsų giminės.

TIK DOVANŲ PAŽYMEJIMAI duoda galimybę Jūsų giminėms pirkti Vnesho- silytorg specialiose dolerų krautuose geriausios koky- bės amerikoniškų, vakarų europietišku ir vietinių pre- kių. Jūsų giminės tai patvir- tina.

TIK DOVANŲ PAŽYMEJIMAI duoda galimybę Jūsų giminėms pirkti LABAI SPECIALIAI NUKAZINTO. MIS KAINOMIS. Jūsų gi- minės tai patvirtins.

JOKIO PAPILDOMO MOKES- CIO nei siuntėjui, nei gavėjui.

Užsisakykite dabar. Užsisa- kykite per

INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 E. 23rd Street
New York, N. Y. 10010

Prašykite nepamokamo katalogo.

Igaluoti Podarogifts, Inc. atstovai.

žios Vilniaus architektūros, eilė moderniosios Lietuvos architek- tūros pavyzdžių, o taip pat — Kanadoje esančių lietuviškų pas- tatų, daug žymesnių Kanados lietuvių nuotraukų su asmenų biografijomis ir t.t. Iš meno re- ninijų grupių spaudos feder. prezidentas, o pratarę (angliškai ir prancūziškai) parašę Pr. Gai- da. Visą knygos medžiagą į ang- lų kalbą išvertė dr. A. Budreckis.

Knyga suskirstyta į dešimtį skyrių ir gana daug poskyrių. Skyriai tokie: 1) Iš Lietuvos į Kanadą, 2) Lietuvių religiniai cen- trai, 3) Lietuviai švietimo srity- je, 4) Įvairūs meniniai talentai, 5) Tarpusavio bendravimo ka- nalai, 6) Socialinė ir šalpos veik- la, 7) Politiniai aspektai, 8) Spor- tas, 9) Profesionalai ir 10) At- sieikimai prekyboje ir industrijoje.

Knygoje atspausdinti bent trys Lie- tuvų ir kitas Pabaltijo valstybes liečią žemėlapiai, Lietuvos kara- lių ir kunigaikščių portretai, Tau- tos Tarybos, paskelbusios Lietu- vos atstatymo — Nepriklausomybės Akta, fotografija, Lietuvos sostinės Vilniaus ir kt. didesnių miestų (Klaipėdos, Kauno) vaiz- dai; nemaža ir kitokių būdingų Lietuvos reginių. Daug iliustra- cijų iš lietuvių gyvenimo Kana- doje — meno kūrinių reproduk- cinių pavyzdžių, vaizdų iš gra-

Si knyga yra labai naudingas leidinys visiems lietuviams, ne-

DEKORAVIMAS IS VIDAUS IR IS LAUKO

Kilimai ir apmušti baldai valomi

J. RUDIS — Tel. Cliffs 4 1050

APDRAUDŲ AGENTORA
Namu, gyvybės, automobilų, sveikatos, biz- no. Patogios įsi- mokėjimo sąly- gos.
J. BACEVIČIUS
6455 S. Kedzie Ave., PR 8-2233

Brolių Sharkų Restoranai ir Cocktail Lounges —

SHARKO'S WEST, 6301 W. 63rd Street

Telef. — LUdlow 6-3636

SHARKO'S EAST, 7840 S. Western Ave.

Telef. — PROspect 6-6644

Vidaus vaizdas modernaus ir ištaigingo baro, SHARKO'S WEST

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

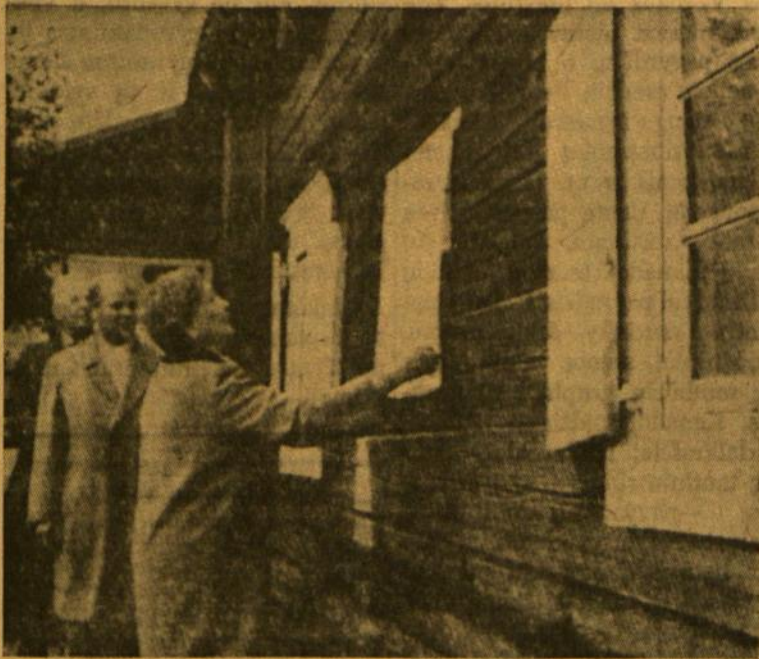
Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems renginiams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

Poeto ir dramaturgo Petro Vaičiūno gimtajame name, Piliakalnių kaime, buv. Ukmergės apskrityje, įrengtas rašytojo atminimą saugantis muziejus. Nuotraukoje poeto žmona Teofilė Vaičiūnienė nudengia memorialinę muziejaus lentą.

Kultūrinė Kronika

• Naujas poetės Vitalijos Bogutaitės eilėraščių rinkinys. Šios jaunosios ir šiame krašte išaugusios mūsų rašytojų kartos poetės antrasis eilėraščių rinkinys šiuo metu jau yra visiškai paruoštas spaudai. Reikia tikėtis, jis netrukus bus išleistas ir atiduotas skaitytojams. Tai bus naujas Bogutaitės žingsnis savosios kartos poezijos kelyje, kuriame bendrakaišvių gausumu negalėtume girti. Pirmasis Vitalijos Bogutaitės eilėraščių rinkinys "Veidrodžio dugne" Ateities buvo išleistas 1960 metais. Jis kritikos ir skaitytojų buvo sutiktas palankiai. Poetė taip pat parengė libretą Dariaus Lapinsko operai "Lokys", pastatytai prieš porą metų Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso dienomis Chicagoje.

• Tėvų ir vaikų problemos naujajame Alės Rūtos romane. Laisvojo pasaulio lietuvių literatūroje visa eile plačiai skaitomų savo romanų išsikovojo reikšmingą vietą, ši mūsų rašytoja šviežio savo veikalo vėl užgriebia labai aktualią ir intriguojančią sprendžiamą problemą: tėvų ir vaikų santykius šiandieninėje didmiestinėje Amerikoje. Ir dar tokioje situacijoje, kada tėvai yra ateiviai iš Europos, o jų brestantys vaikai jau šio krašto auklėtiniai. Ši mums ypač savą degančios temos Alės Rūtos naują romaną, pavadintą "Vieniši pasauliai" leidžia Lietuviškos knygos klubas.

Rašytoja Alė Rūta, kurios naują romaną "Vieniši pasauliai" šiemet išleidžia Lietuviškos knygos klubas.

riarchaline ramybe, sustingimu, konservatyvizmu... Kai kuriuose darbuose matyti ir naujos apraiškos — automobilių, telefonų veržimasis į lūšnų, bažnyčių pasaulį ir kt".

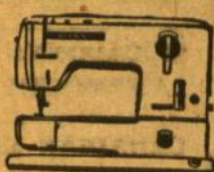
Architektas numato, kad senamiesčių atstatymas truks gal keturis dešimtmečius.

• Naujos Kazio Sajos knygos. Tarp liepos 27 dienos Literatūros ir meno skelbiamų išleistų knygų yra minimas Kazio Sajos viena veiksnių vaidinimų rinkinys "Mažosios Pjesės" ("Maniakas", "Oratorius", "Pranašas Jona", "Gaisras", "Baimė" ir kt.). Knygos išleista tik 3.000 egz. (Kitų ten pat skelbiamų leidinių tiražai nuo 10 iki 30 tūkstančių).

Is tame pačiame laikraštyje paskelbtos recenzijos matyti, kad K. Saja įžengė ir į kitą sritį — į vaikų literatūrą. Recenzuojama jau praėjusiais metais (tai prieš

SIUVIMO Mašinos

- * ELNA
- * BERNINA
- * NECCHI
- * VIKING
- * PFAFF
- * SINGER

Šveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos ir kitų firmų.

Taisome, parduodame ir nuomojame prietaisus kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritaikome pagal skonį kabinėtus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

jo lankymasi Amerikoje) išleista knyga vaikams — "Peštukai ir nykštukai". Vertintojas teigia, jog tai "geri teigianti knyga". Sako, "K. Saja neskirsto savo vaizduoja mų vaikų nei į teigiamus, nei į neigiamus. Jie tokie, kokie būna gyvenime. Visus personažus rašytojas vaizduoja su meile, vedamas vieno jausmo, kad visi augtų dori, kad jų gyvenimas būtų gražus ir prasmingas" — "Vaikų ir suaugusių poelgiai, mintys, jausmai alsuote alsuoja gerumu, kurio įkūnijimas — daktaras Napalys Alseika". — "Vaikai priširša prie jo, kaip prie gero dėdulės, ir net nežino, kas jis — labiau dėdė, ar labiau daktaras". (E.)

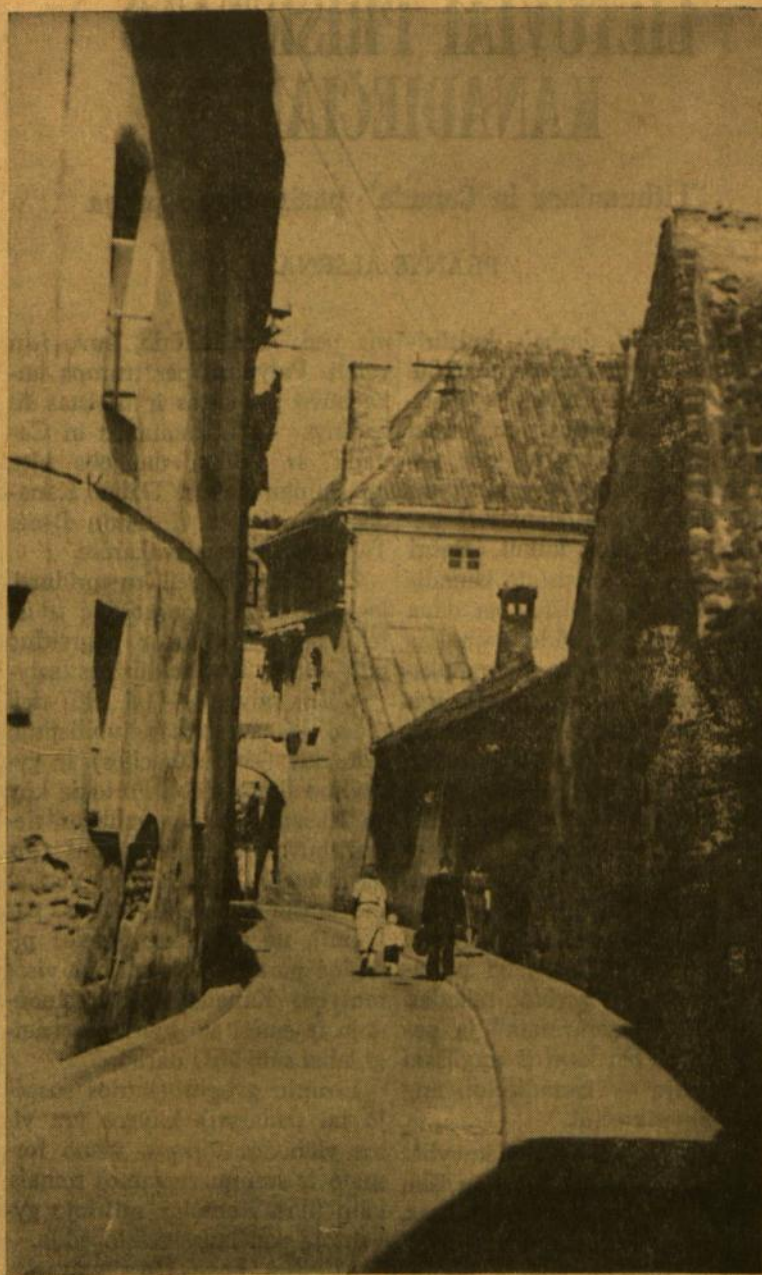
• Istorinių senamiesčių problema Lietuvoje. Architektas Zibartas Simanavičius senesniais svarstė Lietuvos senamiesčių atstatymo klausimą Vilniaus spaudoje (Tiesa, liepos 27 d.). Nors svarstymo gale ir teigia, kad "Niekad Lietuva neturėjo tokių sąlygų kultūros paminklų apsaugai, kaip kad turi dabar", bet gresiantį pavojų senamiesčiams nušviečia šitaip:

— Dešimtys tūkstančių gyvenojų ir šimtai organizacijų, isikūrusių istoriškai vertinguose kultūros paminkluose, siekia juos pritaikyti savo poreikiams. Nemaža dalis statybos ir architektūros darbuotojų taip pat žavisi tik ma dingąja dabartine architektūra, todėl mielai tuos norus tenkina. O kas tad gina paminklų interesus?

— Štai kai kurie skaičiai: vilniaus Kultūros paminklų apsaugos inspekcijoje miesto architektūros paminklų reikalams tenka tik pusantro etato, Kauno inspekcijoje — vienas etatas. Kultūros ministerijos — Muziejų ir kultūros paminklų apsaugos reikalams tenka tik vienas etatas. Taigi čia dirbąs žmogus turi vienas suspti ir saugoti, ir rūpintis remontu bei panaudojimu, ir kontroliuoti po visą respubliką išsimėčiusius šimtus architektūros objektų, kuriuose yra keli tūkstančiai pastatų.

Architektas numato, kad senamiesčių atstatymas truks gal keturis dešimtmečius.

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters —
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

Viduramžiškas Pilies skersgatvis Vilniuje. Nuotr. A. Mockaus

letą dešimtmečių, bet kad netap- skubieji pataisymai bei pritaiky- mai jau būtų atlikti taip, lyg tai gadinti, itikinėja, jog reikia susirūpinti planu, ir tada žiūrėti, kad būtų to plano vykdymo dalis. (E.)

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)

COUNTRY AUTO REBUILDERS

GR 6-7777 24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS ČESAS

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanūs valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois

(2 blokai į rytus nuo Cicero Avenue)

Telet. — GArden 4-5800

Jauki atmosfera — skanūs valgiai — skubus patarnavimas

VESTUVOMS IR BANKETAMS YRA PRIVATOS KAMBARIAI
NUO 10 IKI 800 ASMENŲ.

Atdara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sekmad. ir šventad. nuo 1:00 val. popiet.

STEVE GIANAKAS, Artesian restorano įsteigėjas kviečia visus lietuvius dabar lankyti KILTY'S restoraną, kol bus atstatytas ARTESIAN restoranas. Atstatymo darbai jau pradėti ir tikisi atidaryti rpgsėjo mėnesyje.

St. Gianakas dėkoja visiems lankytojams, kurie pareiškė užuojautą dėl ištikusios nelaimės — gaisro, Artesian restorane.

Remkite dienr. "Draugą".

DULKIŲ SIURBLIŲ TAISYMAS.

Valome, ištepame, suderiname, pakeičiame (hoses) — žarnas.

Parduodame ir taisome visų gamybų dulkių siurblius ir turime dalis maišelius ir visus prijungimus (dalis) visų gamybų siurbliams: Electrolux, Hoover, Eureka, Kirby ir Royal bei kitų.

B. & B. DISTRIBUTING CO.

4081 So. Archer Avenue

(Archer ir California)

Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702

Ved. Arvydas M. Dikinis

MOVING

perkransto baldus iš arti ir toli.

A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGĖJAMS

Daug sutuopysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telet. PROspect 6-8998

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

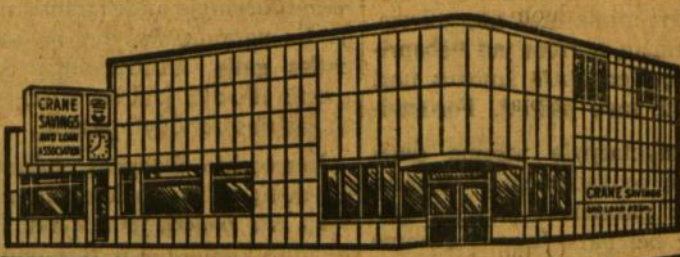
LIETUVŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4

Naujas aukštas dividendas

mokamas už investavimo

apskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. .... 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. .... 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

Mes mokame 5 1/4% ant visų taupymo sertifikatų per annum
MINIMUM SUMA \$5,000.00

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
FRANK ZOGAS
Chairman of the Board

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauityti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai ir metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIRginia 7-7258 59

NAUJI LEIDINIAI

• **ATEITIS**, 1968 m. Nr. 6. Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Vyriausias redaktorius — Antanas Sabalis, 80-23 85th Drive, Woodhaven, N.Y. 11421. Redakcinę kolegiją dar sudaro: Kestutis Čižūnas, Gintarė Ivaskienė, Gabija Juozapavičiūtė, Vincė Juškaitė, Petras Sandanavičius ir Raimundas Šilkaitis, Ad ministratorius — Kazys Vainius, 64-09 56th Road, Maspeth, N.Y. 11378. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje \$5.00, garbės prenumerata \$10.00, visur kitur laisvame pasaulyje \$3.00.

Pirmajame vedamųjų minčių puslapyje ši kartą ypaci užakcentuojamas jaunųjų žmonių kūrybingumas. Kaip žinome, "Ateitis" visais savo gyvavimo dešimtmečiais buvo daugelio žymių mūsų rašytojų, poetų bei šiaip raštingų kultūrininkų kūrybingo kelio pradžia. Pradėję reikštis su savo raštais "Ateityje" ir čia rade sau paskatą bei įkvėpimą pripažinimo, jie vėliau savo brandžia kūryba praturtino visos lietuvių tautos bendrąjį kultūrinį lobį arčiau. Šios jaunųjų ugdymo tradicijos ir šiandieninė "Ateities" nėtis. Kiekvieną kartą yra džiugu jos puslapius rasti mūsų jaunimo eilėraščių, beletristinių apybraižų, straipsnių, recenzijų. Todėl ir šio numerio vedamuošios, be kita ko, rašoma:

"Kūrybingų žmonių neturime per daug; juos užmuša aplinka ir tas faktas, kad kūrybai reikia aukos. Tačiau, padėjus pastangas ir atkreipus dėmesį į tuos, kurie duoda vilties ateičiai — jau galima padaryti neblogą pradžią. Tokios pradžios užuomazga buvo bandyta moksleivių stovyklose, ir rezultatai nėra beviltiški. Todėl šia proga kreipiamės į visus studentus ir moksleivius, kad jie savo literatūrinę kūrybą praturtintų Ateities puslapius, dalyvautų konkurse ir parodytu, kad jie yra kūrybingi. O tada bus iškelta vilties kibirkštis, kad ir mūsų vargo dienas ateis žmonės, kurie kurs — ir tuo pasidarys lietuvių krikščioniškosios kultūros dalimi".

Šalia gyvai įdomios organizacinės, apžvalginės ir iliustracinės žurnalo dalies, šiame numeryje labiau pabrėžtina Antano Paškaus pradėta intriguojanti tema "Senutė, seksas", meilė ir vedybos", Pušelės vaidinimas Kristaus Karaliaus šventei, Bendrabutietės eilėraščiai, Jurgio Bradūno akimirkštinė apybraiža ir kt. Gij "Kreivos šypsenos" baigiamos jau ne vien kreiva, bet ir rūgščiai ironiška ir vargu ar iš pirmo lauzta "visuomeninė" tema:

Kaip gera vis dėlto pas mus: Visi jau turime namus, (Kai nebeturime ko veikti, Tai galim praeiti pakeikti) Bet šiaip — malonu, šilta, gera, Ramu, — nes nieko nesidaro; Vaisinamės šnapsu, kava, Ir Lietuva — beveik laisva...

• **SALEZIEČIŲ BALSAS**, 1968 m. Nr. 1-2. Leidžia lietuviai saleziečiai. Redaktorius — kun. Pranas Gavėnas, SDB. Meninė priežiūra — V. Aleksandravičius, SDB. Redakcijos ir administracijos adresas: Instituto Salesiano Lituano, Castelnovo Don Bosco, Italia (Asti). Metinė prenumerata \$1.00.

Gausiai iliustruotas (net spalvotomis nuotraukomis) ir plačiai su lietuvių saleziečių veikla skaitytojų supažindinąs 48 psl. estetiškai sutvarkytas leidinys. Kaip žinome, saleziečiai ypaci rūpinasi mūsų jaunimo krikščioniškuoju ir lietuviškuoju auklėjimu. Savo sodyboje, Italijoje, jie to gražaus jaunimėlio ir turi iš viso pasaulio kampų. Puikiaiame Alpių kalnų fone šiame leidinyje mes tą jaunimą ne vienoje nuotraukoje ir matome.

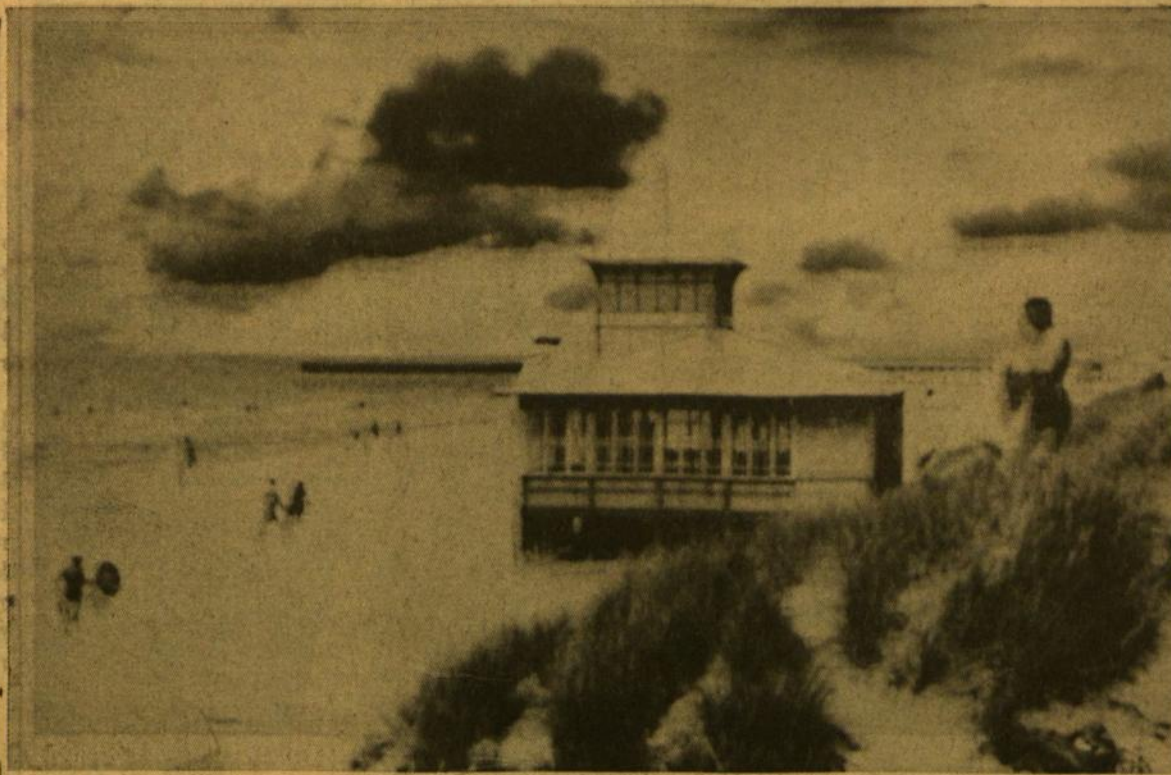
• **Laimutis Švalkus, DIENŲ SŪKURIUOS**. Antras eilėraščių rinkinys. Išleido žurnalas "Šaltinis", Nottingham, England, 1968 m., 62 psl., kaina 6 šiltingai arba 1 doleris. Leidinys apima autorius naujokus ir nuo 1945 metų periodikoje išsklai-

dytus eilėraščius. Jų dalis yra skirta mažiesiems. Rinkinys gaunamas rašant šiuo adresu: "Šaltinis", 16 Hound Road, West Bridgford, Nottingham NG2 6AH, England.

• **Juozas Bertulis, PLEPALŲ FABRIKAS**, žodžiai autoriaus. Mišriam chorui ir fortepijonui. Leidinys 18 psl., išleistas autoriaus lėšomis 1968 m. Chicagoje, kaina 75 centai.

• **Filatelistų draugijos LIETUVA biuletenis**, 1968 m. gegužės birželio mėn. Nr. 5. Leidinys 22 psl., spausdintas rotatorium, iliustruotas. Redaguoja Eug. Petrauskas, 7742 S. Troy St., Chicago, Ill. 60652, administruoja K. Rožanskas, 3605 W. 71st Str., Chicago, Ill. 60629.

• **Pranas Imsrys, TEVIŠKELĖS REGIU**. Eilėraščiai jauniems skaitytojams. Iliustruota Aida Vektarytė. Leidėjas nepažymėtas. Spaudė "Vilties" spaustuvė Clevelande. Rinkinys 40 psl., jame telpa daugiau ar

Saulė, vanduo ir kopos Palangoje

mažiau pasisėkusių eilėraščių. Vieną — kitą sceną, pagal ris atpasakotas naujų laikų naujovišką filmo sukimą drąsiai taikoje, laikantis šių dienų filmo parodytą, galima buvo be nuosvimo technikos ir prisilaikant tolio išvengti. Tačiau visumoje tam tikros tvarkos bei prasmės, tai yra tikrai subtilių senoviškos

Plytas.

Vieną —

kitą sceną,

pagal ris

atpasakotas

naujų laikų

naujovišką

filmą sukimą

drąsiai taikoje,

laikantis šių

dienų filmą

parodytą,

galima buvo

be nuosvimo

technikos ir

prisilaikant

tolio išvengti.

Tačiau visumoje

tam tikros tvarkos

bei prasmės,

tai yra tikrai

subtilių senoviškos

mokyklos romantiškas filmas, ku-
vieną — kitą sceną, pagal ris atpasakotas naujų laikų naujovišką filmo sukimą drąsiai taikoje, laikantis šių dienų filmą parodytą, galima buvo be nuosvimo technikos ir prisilaikant tolio išvengti. Tačiau visumoje tam tikros tvarkos bei prasmės, tai yra tikrai subtilių senoviškos

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENĖ

Atkurtasis romantiškas filmas

Nors paprastai vasarą kino teatruose pučia nekokie vėjai — patys prasčiausi filmai paleidžiami, tačiau Chicagoje dabar apščiai yra ir gerų, vienas tokių "Interlude".

"Interlude" nėra visiškai naujas, originaliai susuktas filmas. Prieš daugelį metų su didžiausiu pasisekimu buvo rodomas filmas "Intermezzo" (su Leslie Howard, dabar jau mirusiu, ir Ingrid Bergman). Todėl "Interlude" yra tik naujai atkurtas "Intermezzo", tik su moderniu apvalkalu, pritaikytu naujiems laikams, pažangiai dvasiai bei nuotaikai.

Ne visa, kas modernu, yra, kaip taisyklė, ir gera. Pvz. aname filme buvo puikiai autentiški Italijos vaizdai, šiame — herojai džiaugiasi kad ir nuostabiai gražia gamta, bet tai Anglijos — Berkshire ir Sussex gamtovaizdžiai.

Pats turinys — karčiai saldi meilės drama, tai gyvenimiškas meilės trikampis, taip žavus ir jaudinantis ekrane, bet nepakenčiamas gyvenime, kaip viena rimta jaunulė yra pareikšusi.

Lygiai taip pat, kaip muzikalinės ištraukos iš nemirtingųjų kūrinių Beethoveno, Mozarto, Dvořako, Čaikovskio, Brahms, Rachmaninovo, Albinoni ir kitų, nuostabiai perteikti Royal Philharmonic orkestro, padidinti esminius dramatiškus perėjimus filme yra tikra džiaugsmo puota ausiai, nežūrint kiek kartų girdėta, taip pat trikampinis meilės motyvas čia nenusibostančiai išsiskiria naujo susižavėjimo tikrai inteligentišku, subrendusiu ir as-triu atpasakojimu.

paversti vėl linksmu romantišku jaunuoliu, neapgalvotai abejingu bet kokioms pasekmėms.

Pasaulio garso simfoninio orkestro dirigentas, turįs gražią, jauną ir nepaprastai gražios laikysenos žmogų ir dvejetą garbinamą vaikučių (angeliško grožio berniuką ir kaip lėlę dukrytę), sutinka jaunutę žurnalistę (sename filme Ingrid buvo vaikų guvernante). Toji labai patraukli laikraščio reporterė, siekianti padaryti interviu su juo, kuris sukėlė krizę, grasindamas atsistatydinti vidury simfoninių koncertų sezono, greitai įsimyli vienis kitą. Tačiau ją žudo be atteisės meilė, ji nėra jokia nuotykių iškotoja, ir toji našta abiem palieka nepakeliamai.

Austrių aktorius — šviesiaplaukis jaunos išvaizdos Oskar Werner dirigento rolėje nuostabiai puikus. Jis perdavė egoistiško, temperamentingo, momentais nekantraus, tai vėl labai jautraus ir švelnaus mylimojo tipą gyvenimiškai ir įtikinančiai.

Barbara Ferris, talentinga jauna aktorė, iškalbingų didelių akių, jaunos merginos rolėje realiai perdavė "kitos" moters tragizmą ir beviltiškumą.

Virginija Maskell, aristokratiško grožio ir laikysenos, žmona, neabejotinai, patraukia savo pušen visą žiūrovų simpatiją išmintinga diplomatiška, be baurių scenų ir ašarų, laikysena krizės metu.

Viską tačiau vainikuoja nuostabiai puikiai techniškai atliktos nuotraukos: pasijunti su herojais brenąs gražiausiom Anglijos pievom, miškais — kartu džiaugiesi dieviškai puikia provincijos gamta.

Jautrus surežisavimas, išlaikęs filmą aukštame lygyje, yra girtinas. Idomu, ar vienas aktorių nėra lietuvis? Šalutinio personažo rolėje (Frederico) yra Stephan

Kam reikia sudaužytą auto ištiesinti ar nudažyti — kreipkitės į HALL. Jis greit ir gerai padaro. Įsitikinkite.

Kam reikia pataisyti automatinę transmisiją, kalbėkite su ALGIMANTU STANEVIČIUM.

Mūsų garažas praturtėjo prityrusiais mechanikais, todėl ir drįstame pasikeikti. Reikalui esant duodame kitą mašiną.

P A Ž A N G A, 2637 W. 47th St., Tel. LA 3-9663

HIGH RATES

4.75%

per annum
on regular savings

5.25%

per annum
on investment bonus

Savings Insured to \$15,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

FRANK'S TV and RADIO INC.

3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PATAVIMAS IR TAISMAS. TAIPGI ORO VESINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

Kas tik turi gerą skonį,

viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western. PR 8-5875

Vedėjas — J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro

Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vienus metų taupymo lankštus nuo išdavimo datos (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5 1/4%

Mokamas už vienus metų taupymo lankštus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL. 60608, Tel. VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4:
Thursday 9 to 8: Saturday 9 to 1: Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

DRAUGAS, šeštadienis, 1968 m. rugpjūčio 10 d. 7

• **Justinas Paleckis**, šiuo metu gyvenęs Maskvoje ir, matyt, neturįs ten ko veikti, parašė ir išleido savo atsiminimų bei prozos dalykų knygą "Gyvenimas prasideda". Kai kuriuos ankstyvesnius, dar "buržuaziniams laikais" rašytus savo raštus jis su-

rašė, rankraščiai bei kitokia, rasidavė. Tačiau niekur ne užsimena apie jo pagrindinį kūrinį "SSSR mūsų akimis", kuris 5 iš Vilniaus išvyko į Varšuvą, kur jiems ruošiami specialūs kolonizatorių kursai. Lenkijoje mokytojai išbūsią vieną mėnesį ir po to grįšią atgal į lenkiškas mokyklas Lietuvoje.

• **Dramaturgo ir poeto Petro Vaičiūno** gimtinėje, Piliakalnių k. buv. Ukmergės apskrityje, prie

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS
TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
THREE MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YARds 7 - 1741 - 2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2433 West 63rd Street, Chicago
Tel. PE 8-0842 PE 8-0834

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Žvalg Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1215
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6972
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 8-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-191
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 SO. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 SO LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 SO 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sufkus
7909 STATE RD. OAKLAWNS ILL. Tel. — 636-2326

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

KAS NORS TAI TURĖJO UŽRAŠYTI

Kalbant apie O. Nendrės romaną "Aidas tarp dangoraižių"

O Nendrė, **AIDAS TARP DANGORAIŽIŲ**. Romanas. Spausdino "raugo" spaustuvė, 1968 m. Viršelio nuotrauka Algimanto Kežio, S.J., įrašas Antano Beleskos. Knyga 365 psl., jos kaina \$5.00, gaudama ir "rDauge".

Visada bet kokiam meno kūrinyje mes ieškome to, ką vadiname tikrojo menu, to tikrojo ne pakartojamo vaizdo, išraiškos ar frazės. Tačiau kiti kūriniai gali turėti nebūtinai vien tų jau menas menui reikšmės, bet gali būti vertinami dar ir iš kitos pusės, tai yra kiek jie atskleidžia, kad ir ne literatūriškai, bet gyvenimiškai tikrovę. Tokia prasme vertintinas ir naujasis O. Nendrės (šlapypardis) romanas **Aidas tarp dangoraižių**. Jis parašytas nuosekliai realistiškai ir turi nemažą pažintinės reikšmės.

Po ketvirčio šimtmečio

Romane nėra nei labai ypatingos intrigos, nei kokių nors didelių stiliaus išskirtinumu, tiksliau pasakius, tai daugiau kasdieniškas, vienodas pasakojimas apie kasdienybę. O ta kasdienybė tegu ir vienoda, tačiau žmogaus asmeniniam gyvenimui labai reikšminga, ir tos kasdienybės aprašymas atskleidžia tam tikro laikotarpio ir tam tikros žmonių grupės žmonių gyvenimą. Šiame romane Nendrė kaip tik ir vaizduoja moterį, patekusią į Amerikos didmiesį, įmones ir aplinką. Paprastai aprašoma moters lietuvių sentykiai su kitų tautybių moterimis, aprašoma darbo aplinka, rūpesčiai dėl postų ir uždarbių. Atskleidžiama įvairių smulkmenų kovoje dėl kasdieninės duonos ar pramogos. Šiandien dar tie vaizdai tebėra per daug konkretūs, jie gali atrodyti per kasdieniški, tačiau tiems, kas ty dalykų nepergyveno, jau ir dabar visa tai sukelia tam tikro susidomėjimo. Gi kuriems iš viso svietimas mūsų įsikūrimas Amerikoje, tiems dar labiau bus įdomu. Ir šandien po beveik dvidešimt penkerių metų, kada pirmieji išeiviai pradėjo kurtis kituose kraštuose ar ir Amerikoje, jau gana įdomūs jų kūrmosios pirmieji žingsniai, o tiems, kurie liko savo tėvynėje, be abejo, toks romanas tikrai būtų dar įdomesnis. Po daugelio metų jau visiems bus įdomu kaip kūrėsi mūsų tautiečiai Amerikoje, ką pergyveno lietuvių tėvai ar seneliai, ieškodami darbo ar ji suradę bedirbdami darbovietėse. Daugiau kaip prieš pusę šimtmečio Ameriką sukrėtė amerikiečio Upton Sinclair romaną "The Jungle" apie lietuvių Jurgį Rutkų, ir tame romane labai daug pažintinės medžiagos. Nors O. Nendrės romaną ir neturi to kūrybiškumo, tos meninės vertės ir neatskleidžia to šurpumo, tačiau **Aidas tarp dangoraižių** turi taip pat nemažą pažintinės reikšmės, juo labiau, kad tokios rūšies romanų mūsų se beveik nėra, gi panašumai tarp minėtų romanų yra tie, kad svarbiausias veiksmo variklis yra duona ir darbas.

Pažintinė ir literatūrinė reikšmė

Kaip jau minėjome, romano stilius ir pasakojimo būdas labai kasdieniškas, tačiau, kai pasakojama paprastai ir be pompos,

daug kas išeina natūraliai, nors kartais gal ir nuobodžiai. Nėra jokių stilistinių puošmenų, tačiau, puošmenų beieškant, nėra sakinio perkrovimų ar nenatūralumų. Pvz. "Vera suveria adatas ir liepia rauti. Aldoną išpila prakaitas, bet ji sėdasi ir stengiasi padaryti visa teisingai." Tenka pažymėti, kad šiame 366 psl. romane daugiau dialogo, negu pasakojimo. Ir dialogai taip pat paprasti ir natūralūs, kaip paprastai be jokių kampuočių žmonių kalba. Pvz. "Mamyte, būtų smagu gyventi savo name, — džiaugdamasi sako Vyga. — Ne tik džiaugsmas ateina su namu, dukrele, bet darbas bei rūpesčiai. — Galėčiau aš namą pataisyti, jei kur reiktų, — žoda Algis". (221 psl.). Taip beveik per išsita knyga ir tai suteikia gyvumo, nors kartais tai išvirsta ir į monotonią. Šiaip ar taip, romanas turi pažintinės reikšmės, o kad taip yra, liudija ir atvejai, kada romanas turi pažintinės reikšmės, o kad taip yra, liudija ir atvejai, kada romaniui einant "Draugo" atkarpoje ne kartą esą buvo skambinančių ir reikšiančių nepasitenkinimą, nes esą skaitytojas atpažįsta save. Taigi romanas pažintinė reikšmė vertintinas teigiamai, jis yra tam tikro laikotarpio ir tam tikrų žmonių, išprastų į nedidelę aplinką, veidrodys, kurio vaizdas atėityje gal bus dar reikšmingesnis.

Jei Nendrės romaną ir nepraturtins kokios chrestomatijos puslapiu, bet jis bus įdomus sekančioms lietuvių pirmuosius žings-

MĄSTYMAI PRIE SIŪLŲ

Ispūdžiai, O. Nendrės romaną paskaičius

Neseniai spaudoj pasirodė naujas O. Nendrės romaną "Aidas tarp dangoraižių". Jame aprašoma jauna moteris, su trejetu vaikų atvykusi į Chicago ir jų tolimesnis gyvenimas šiame didmiesyje. Knygoje tuo kasdieniniu gyvenimu ir pasitenkinama, nebandant įvesti ypatingesnės intrigos. Romanas lengvai skaitytomas nors jaučiamas autorės žodyno ribotumas, per dažnai pasikartojant tiems patiem išsireikškimams. Knygos puslapiai pribarstyti įvairių "mąstymų" bei "susimastymų".

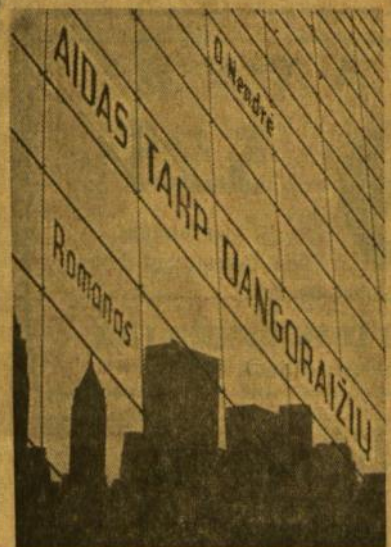
Pirminis charakterių pristatymas ir tolimesnė jų charakterizacija nesutampa. Pagrindinė romano veikėja — Aldona, autorės apibūdinama kaip labai jautri, religinga motina. Tačiau tolimesnis jos elgesys bei mintys labiau atitinka egoistinės "davatos" tipą. Kasdieninis dėkojimas Dievui už visas patirtas skrieudas, bet, progi pasitaikius, nebandant artimui palengvinti, palieka skaitytoją itin šiuo charakteriu nesužavėta. Toks rodomas masokizmas ir bandymas niekam ant kojų neužlipti vien dėl to, kad darbo neprarastų, kažkaip nesiderina su čia pat propaguojamais krikščioniškos dėsniams. Jos jautrumas taip pat ilgainiui pasirodo tiesiog liguistas. Nejaugi moteris, kuri viena vaikus globojo per karo audrą ir visas stovyklas, liktų tiek neužsigrūdinus, kad pirmą dieną pravirtų, kai

Lilija Sukytė Metropolitan operos koncerte — Carmen koncertinėje formoje.

Nuotr. V. Maželio

nus išeivijoje. Tuos žingsnius kas nors turėjo ar turės sužymėti ir tai viena dalelė atliko savo romanu Nendrė, juo labiau, kad su labai mažomis išimtimis mūsų rašytojai šykščiai vaizduoja čionykštį gyvenimą ir čionykščio darbininko buitį. Tiesa tokių raštų vis gausėja, tačiau ir po 60 metų, geriausias apie lietuvių darbininką kūrinyse tebėra minėtas Upton Sinclair romaną **The Jungle**. Tai puiki knyga skaitytojamam, o antroji kažkur plėnuoja išvažiuti ir taip neaiškiai dingsta. Sūnus pristatomas labai jautrus, pasiryžęs tėvo vietą užimti, tačiau vėliau jo vestuvės net nepaminėtos. Tik užsimenama, kad ir sūnus jau savo šeimą augina.

P. Janulis

Knygos "Aidas tarp dangoraižių" viršelis.

hostenė, baigus aiškinti darbą, paklausė, ar ji viską supratusi? Atsižvelgiant ir į tai, kad čia herojės pirmas "juodas" darbas su "paprastais" darbininkais, toks jautrumas lieka nerealistiškas.

Aplamai paėmus, romano turinys labai neišbalansuotas. Pirmos kelios dienos pristatytos iki paskutinio niuanso, ypač pirmo darbo diena, kur detališkai aprašytas visas darbas iki paskutinės siūlės. Tai nuteikia skaitytoją

laukti tolimesnės įvykių eigos kaip tik šioj vietoj. Tačiau tuoj pat prasideda autorės blaškymasis tarp darbo ir namų. Trumpai paminėtas bekuriamas kultūrinis gyvenimas išeivijos tarpe, kurio Aldona taip pasigedo. Tačiau ši tema toliau nebeįdoma. Keletą kartų tik paminėtos lietuviškos veiklos vietovės.

Vaikai, pradžioj irgi labai detališkai aprašomi, toliau taipgi dingsta iš romano puslapių. Pirmosios dukters vestuvių planai pristatyti iki paskutinės detalės, o antroji kažkur plėnuoja išvažiuti ir taip neaiškiai dingsta. Sūnus pristatomas labai jautrus, pasiryžęs tėvo vietą užimti, tačiau vėliau jo vestuvės net nepaminėtos. Tik užsimenama, kad ir sūnus jau savo šeimą augina.

Bandant pristatyti kitų gerumą ateiviams, per daug šia tema prierašoma. Atrodo, kad visi geri žmonės tamė bloke ir gyvena. Aprašius incidentą su dovanotu maištu, o ypač žirkles, visiškai pakako išryškinti svetimo žmogaus norą padėti ateiviams. Prie to pridėjus dar dovanotus baldus, pasidaro jau pasaka, o ne realybės aprašymas. Taipgi neįtikėtina kad 13-14 metų berniukas, vietinės kalbos nemokėdamas, vi durinę mokyklą ir universitetą baigtų per ketverius metus. Tokia išvada peršasi, žinant aprašomųjų įvykių metus.

Romanas taipgi apkrautas nereikalingomis detalėmis, kurios skaitytoji tik apunkina pagrindinės įvykių eigos sekimą. Pvz. Mr. Krohl pristatomas kaip labai svarbus asmuo, tačiau toliau jis dingsta, ypatingesnės rolės nesuvaidinęs. Po tokio pristatymo tikėtasi iš jo daugiau. Giliau neišryškintas ir Juliaus asmuo. Pvz., kodėl jis Aldonai nesipiršo, sužinojus apie vyro mirtį, kada jo pagalba buvo ypač reikalinga? Atrodo, jog jis tramdėsi todėl, kad Nika nebuvo ištekejusi, bet autorė šios minties iki įtikėtina, kad ir Julius laukė iki visi darbai bus atlikti, o tada šioje idilėje Aldoną galės globoti. Ypatingai skaitytoją nuvilianti yra romano pabaiga. Per visą knygą niekur nebuvo užsiminta

Aldonos jausmai Juliiui, t.y. jausmai, vedantieji moterystėn. Tačiau pabaigoj Julius tiki, kad jo didžioji svajonė įvyks, nors šiai svajonei iki tos eilutės nebuvo parodyta jokių pagrindų. Ir dabar, kada pagaliau autorė prie šios jautrios temos priejo, vieton viską susumavus, prieš užbaigiant, prarado pasitėkėjimą savo jėgomis ir nutarė toliau nebandyti, romaną užbaigdama ne gale, o vidury knygos.

Aplamai paėmus, romanas su durstytas lyg iš dienoraščio užrašų, kur pradžioj buvo sužymėti visi naujieji pergyvenimai, nežiūrint kaip jie būtų nereikšmingi, o vėliau, nors ir svarbūs išgyvenimai (vaiko vestuvės, kultūrinio gyvenimo kūrmasis išeivijoje) buvo pamiršti, nes jų efektas tarsi atbuko.

Šis romano bandymas galėtų būti gan įdomiu įnašu tremties išgyvenimų literatūroj, jei autorė labiau apibrėžtų kultūrinio gyvenimo bei organizacijų kūrimąsi Chicagoje, o mažiau sustotų prie siūlių matavimų ir susimastymų. Vis dėl to, prieš bandant rašyti romaną, labai apsimoka kiek vie nam susipažinti su pagrindiniais romano rašymo reikalavimais ir pirmiausia plunksną paminklinti, rašant trumpesnę beletristiką. Tuomet gal susiklostytų sklandesnis rašymas, platesnė kalba, būtų išvengta nereikalingų žodžių kartojimo. Tada, jau ir rašant romaną, lengviau būtų galima nuspręsti, ką reikia plačiau "išsiuvinėti" ir ką "apkarpyti".

Grazina Kiaučūnienė

IŠ MOTERŲ PASAULIO

* **Marija Krauchunienė**, Lietuvių moterų kl. fed. pirm., praėitą savaitę dalyvavo Illinois Technologijos instituto tarptautinėje programoje, suruoštoje vasaros kursų profesorių bei "graduate" studentų vaikams. Dviems vaikų grupėms (apie 40), ji trumpai papasakojo apie Lietuvą ir jos dabartinę padėtį, ir pademonstravo lietuviškų kalėdinių papuošalų darymą. Ji kiekvienam vaikui padovanojo po mažytę, jos pačios pagamintą, Lietuvos vėliavę

MORALINIAI PASLYDIMAI - NASTA VISUOMENEI

JUOZAS DAUGAILIS

Net ir išeivijoje, net ir atsiskyrusiuose nuo bendro tautos kamieno lietuviuose vyrauja tradicinė pasaulėžiūra ir tradicinė krikščioniška moralė, kuo tegalima tik pasidžiaugti.

Tačiau iš kitos pusės — negalima užmerkti akių, kad daugelis mūsų žmonių yra patekę į kraštus, kur net ir į labai svarbius gyvenimo klausimus žiūrima gana lengvapėdiškai, susilaukiant kartais ir labai liūdnų rezultatų. Gilesnis į juos įžvelgimas gali būti vertingu sustiprinimu mums mūsų pasirinktame

tradicinės krikščioniškos moralės kelyje.

Suminėkim keletą faktų. Dienraštis "Chicago's American" 1968.VII.11 paskelbė, kad Chicago je kas šeštas kūdikis yra gimęs iš neteisėto ryšio. Laikraštis pastebi, kad ta statistika būtų dar baisesnė, jeigu būtų atkreiptas dėmesys į negimusių žudymą ir jeigu būtų žinoma, kiek neteisėtų gimimų įregistruojama teisėtai.

Kasmet 3.000 netekėjusių motinų Chicagoje

Chicagos mieste kasmet 3.000 moksleivių mergaičių tampa netekėjusiomis motinomis. Joms net yra įsteigta speciali mokykla, kur tačiau tėra vietos 500, taigi dauguma jų taip ir lieka neįėjusios mokslo. Iki šiol nelegalių gimimų procentas buvo žymiai didesnis tarp negrų, bet paskutiniu metu tas procentas balutų tarpe sparčiau auga negu tarp negrų. Pvz. Chicagos sekcijoje Rogers Parke 1966 metais ne teisėtų gimimų skaičius paauogo 39 procentus.

Dr. Benjamin Payton (New York) skelbia, kad JAV-se kasmet būna nužudoma apie 2.000.000 negimusių, ir tą nusikaltimą daugiausia atlieka baltosios bei aukštesnės klasės moterys.

Suirusios šeimos — slegianti našta visuomenei

Tie neteisėti gimimai yra sunki našta ir motinai, ir visai visuomenei. Vadinamieji Moynihan tyrimai parodė, kad vaikai, augantieji be tėvo, turi 7,4 procentais mažesnę proto išsivystymą, kaip tos pačios socialinės klasės vaikai, augantieji šeimoj, kur yra tėvas ir motina. Apie ketvirtadalį negrų naujagimių yra nelegalūs ir dėl to apie 14 procentų negrų vaikų auginama, gaudant pašalpą iš valdinio išdo. Nu statyta, kad neturtelių rajonuose augančių nelegalių vaikų didelis procentas tampa įvairių banditiškų gaujų nariais. Harvardo univ. urbanistinių studijų centro direktorius Daniel P. Moynihan ištyręs XIX šimt. miestų skurdėlių rajonus ir taip pat dabarties maistingų liūšnų rajonų gyventojus, perspėja, kad visuomenė, kuri leidžia dideliui skaičiui jaunuolių augti suirusiose šeimose, kur tvarkosi tik moteris, kur nėra pastovaus vyro autoriteto, negali laukti šviesios ateities. Tokia visuomenė prašosi chaoso ir ji gauna...

Chicagoje š.m. gegužės mėnesį buvo net 69,318 nelegalių vaikų, kuriems išlaikymas buvo duodamas iš valdinio lėšų; iš viso jų pragyvenimui miestat turėjo parūpinti \$3,188,628 tik per tą vieną mėnesį. Taigi moralinė ne tvarka palauižia beaugančias asmenybes ir labai brangiai kainuoja visuomenei. Tą nelaimę jau yra patyrusios ir kai kurios lietuvių šeimos, kurių dukros ar sūnūs nuėjo slidžiais keliais.

11 milijonų moterų skelbia kovą

Daugeliui klaidžias mintis į galvą įkala pelnagaudžių susukami nešvarūs filmai ar pornografinė spauda. Galima pasidžiaugti, kad neseniai net 11,000,000 moterų, susiorganizavusių į Moterų klubų federaciją, neseniai priėmė rezoliuciją prieš seksualinį palaidumą ir prieš prievartos iššokimus, ypač pasiryžusios kovoti prieš tų negerovių išryškinimą filmuose. Tos jungtinės organizacijos pirmininkė W. Varney Magee pareiškė, kad visose JAV-se motinos reikią pasipiktinimą filmų pramone, kuri vaizduoja seksualinius nenormalumus, prievartos veiksmus. Motinos yra susirūpinusios apsaugoti vaikus nuo blogos filmų ir televizijos įtakos. Ta moterų klubų federacija prašys valstijų ir visų JAV įstatymų leidėjų, kad įstatymais užkirstų kelią šiai demonstruojančiai įtakai. Šis sąjūdis turi susilekti visų paramos.

Madų parodoje...

Nuotrauka Vytauto Maželio

lę. Vaikai bei jų motinos (iš įvairiausių pasaulio vietovių) buvo sužavėti ir patenkinti lietuviška programa, ir grožėjosi M. Krauchunienės lietuviškais tautiškais drabužiais.

* **Jūratė Jasaitytė**, Pedagoginio Lituaniistikos instituto absolventė, jau antri metai iš eilės dirba Putname seserų vedamoje vasaros stovykloje, Putname. Šiemet ji dėstė lietuvių literatūrą ir redagavo stovyklos laikraštėlį. Jūratė yra ryžto, valios ir stipri tautinių ambicijų mergaitė, daug žadanti tautinei veiklai. Ji yra Birutės ir Jono Jasaičių duklė.

Madų kūrėjų pasirinktas penketukas

Paryžiuje pravedus apklausinimą tarp tarptautinių madų kūrėjų, jie pasisakė, kad penkios amerikietės moterys, kurias jie norėtų matyti dėvinčias jų kūrinius yra šios:

Jacqueline Kennedy, Monaco princesė Grace, ponja Angie Biddle Duke, Nancy Wilson ir Windsor kunigaikštienė.

Kiek žemiau sąrašą dar figuruoja Mrs. Nelson Rockefeller. Tai tikras siurpryzas visiems dėl to, kad ji niekad nebuvo žinoma kaip madų skleidėja. Dar prieš keletą metų patys žymiausi madų reporteriai, aprašydami, ką Mrs. Rockefeller dėvėjo, pažymėdavo: "Ji dėvėjo suknelę ir įprastus perlus".

Chicagos "Grazina" New Yorke. Choro detalė.

Nuotr. V. Maželio